

Využití netradičních výtvarných technik v mateřské škole

Nicole Němečková

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Nicole Němečková
Osobní číslo: H210217
Studijní program: B0112P300001 Učitelství pro mateřské školy
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Využití netradičních výtvarných technik v mateřské škole

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury o využití netradičních výtvarných technik.
Vymezení teoretických východisek zaměřených na výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání.
Zpracování výtvarného projektu zaměřeného na využití netradičních výtvarných technik v mateřské škole.
Ověření výtvarného projektu v mateřské škole.
Zpracování doporučení pro praxi mateřských škol.

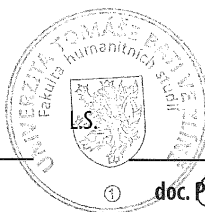
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Bečvářová, I. (2015). *Výtvarná dramatika v pedagogické praxi*. Portál.
Cejpková, D. (2015). *Kreativní malování s dětmi*. Grada.
Jacoby, J. (2018). *Art: activity book: packed with activities and art facts*. Racehorse Pub.
Křížová, Ž. (2021). *Výtvarné náměty a techniky v předškolním vzdělávání*. Raabe.
Rubešová, R. (2016). *Ruce v hlině*. Portál.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Beáta Deutscherová, MBA**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **11. ledna 2024**
Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2024**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. PhDr. Mgr. Marcela Janíková, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 11. ledna 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 22.4.2024

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě

pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce má teoreticko – aplikační charakter. Zabývá se využitím netradičních výtvarných technik v mateřské škole. V teoretické části jsou vymezeny výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání, srovnání tradičních a netradičních výtvarných technik, dále jakým způsobem se dají netradiční výtvarné techniky začlenit do mateřské školy a jejich samotný význam v mateřské škole. Cílem praktické části je vytvořit sadu aktivit využívající netradiční výtvarné techniky. Následně sadu realizovat a provést evaluaci. Na základě zpracované evaluace vytvořit doporučení pro praxi mateřských škol.

Klíčová slova: výtvarné činnosti, tradiční výtvarné techniky, netradiční výtvarné techniky, netradiční výtvarné materiály, předškolní vzdělávání

ABSTRACT

This bachelor diploma has a theoretical – application character. It deals with the use of non-traditional art techniques in kindergarten. The theoretical part defines the art activities in preschool education, comparison of traditional and non-traditional art techniques, as well as how non-traditional art techniques can be incorporated into kindergarten and their actual importance in kindergarten. The aim of the practical part is to create a set of activities using non-traditional art techniques. Subsequently, to implement the kit and to carry out an evaluation. On the basis of the evaluation to make recommendations for kindergarten practice.

Keywords: art activities, traditional art techniques, non-traditional art techniques, non-traditional art materials, preschool education

Nejprve bych chtěla poděkovat paní PhDr. Beátě Deutscherové, MBA, za odborné vedení, cenné rady a ochotu při tvorbě mé bakalářské práce. Poděkování patří i mojí rodině a příteli za podporu a motivaci po celou dobu mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VÝTVARNÉ ČINNOSTI V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ.....	12
1.1 VÝZNAM VÝTVARNÝCH ČINNOSTÍ.....	12
1.2 ZAČLENĚNÍ VÝTVARNÝCH ČINNOSTÍ V RVP	14
2 TRADIČNÍ VS. NETRADIČNÍ VÝTVARNÉ TECHNIKY	17
2.1 TRADIČNÍ VÝTVARNÉ TECHNIKY	17
2.2 NETRADIČNÍ VÝTVARNÉ TECHNIKY	19
2.3 NETRADIČNÍ MATERIÁLY VE VÝTVARNÝCH ČINNOSTECH.....	21
2.3.1 Odpadové materiály	21
2.3.2 Přírodní materiály.....	22
3 VÝZNAM NETRADIČNÍCH VÝTVARNÝCH TECHNIK V MATEŘSKÉ ŠKOLE	24
3.1 ZPŮSOBY INTEGRACE NETRADIČNÍCH VÝTVARNÝCH TECHNIK DO VÝTVARNÝCH ČINNOSTÍ A JEJICH PŘÍNOSY	24
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	26
4 SADA AKTIVIT S VYUŽITÍM NETRADIČNÍCH VÝTVARNÝCH TECHNIK	27
4.1 CHARAKTERISTIKA DĚTÍ.....	27
4.2 CHARAKTERISTIKA SADY AKTIVIT.....	27
4.2.1 Aktivita č. 1	30
4.2.2 Aktivita č. 2	33
4.2.3 Aktivita č. 3	36
4.2.4 Aktivita č. 4	39
4.2.5 Aktivita č. 5	42
4.2.6 Aktivita č. 6	45
4.2.7 Aktivita č. 7	48
4.2.8 Aktivita č. 8	51
5 EVALUACE SADY AKTIVIT	54
5.1 EVALUACE JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT	55
5.2 KOMPARACE SEBEREFLEXE A HODNOCENÍ OD UČITELKY	71
6 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	73
ZÁVĚR	75
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	76
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	78
SEZNAM OBRÁZKŮ	79
SEZNAM TABULEK.....	80

SEZNAM PŘÍLOH.....	81
---------------------------	-----------

ÚVOD

Tato bakalářská práce teoreticko-aplikačního charakteru se zabývá využitím netradičních výtvarných technik v mateřské škole. Práce se skládá ze dvou částí, a to teoretické a praktické. Toto téma jsem si zvolila z důvodu, že už delší dobu chodím vypomáhat do jedné mateřské školy, kde jsem zaznamenala poněkud jednotvárné, a ne příliš kreativní výtvarné činnosti. Dále mám k výtvarné výchově kladný vztah díky mému předchozímu studiu na umělecké škole. Proto jsem věděla, že mě bude bavit samotná rešerše v rámci tématu, tak i následná tvorba sady aktivit.

Teoretická část, je rozdělena do tří kapitol. V první kapitole se zabývám výtvarnými činnostmi v předškolním vzdělávání, jaký mají vliv na dítě a celkově, jaký má význam začleňování výtvarných činností do předškolního vzdělávání. Poté jsem zjišťovala, jakým způsobem jsou začleněny výtvarné činnosti do RVP PV, a případně, jak je začlenit do jednotlivých oblastí dítěte. V rámci druhé kapitoly bylo podstatné porovnat tradiční a netradiční výtvarné techniky a následně jednotlivě definovat. V rámci této kapitoly také zahrnuji netradiční výtvarné materiály, které jsou neodmyslitelnou součástí netradičních výtvarných technik. Třetí kapitola je zaměřená na význam netradičních výtvarných technik v mateřské škole, způsoby integrace a přínosy, které mohou přinášet.

Cílem praktické části je navrhnout sadu aktivit s využitím netradičních výtvarných technik pro děti předškolního věku, tuto sadu s dětmi realizovat a ověřit v konkrétní mateřské škole. Na základě evaluace, která obsahuje předem stanovená kritéria vytvořit závěrečné doporučení pro praxi mateřských škol. Celkově je navrženo 8 výtvarných aktivit se zastřešujícím tématem „Zvířecí říše“. Toto téma jsem zvolila na základě aktuálního integrovaného bloku mateřské školy. Rozhodla jsem se tak z důvodu toho, aby se dětem celkové vzdělávání v mateřské škole prolínalo s vytvořenou sadou. Každá jedna aktivita nese název konkrétního zvířete, se kterým se děti nejprve podrobněji seznámí a následně ho ztvární pomocí jedné z netradičních výtvarných technik.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝTVARNÉ ČINNOSTI V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Výtvarné činnosti mají zásadní roli ve výtvarné výchově v předškolním vzdělávání. Jsou nedílnou součástí celkového obsahu výtvarného vzdělávání a zároveň slouží jako prostředek k rozvoji výtvarného myšlení a schopností dětí. Výtvarné techniky jsou prostředkem, jakým děti vyjadřují svou kreativitu a umělecký potenciál. Je důležité, aby tyto techniky nebyly pouze samoúčelné, ale aby byly směřovány k dosažení konkrétních vzdělávacích cílů, které zahrnují plnění úkolů a řešení problémů (Hazuková, 2012).

Zkušenosti dětí s vlastní tvůrčí činností mají významný vliv na jejich postoje k oblasti výtvarného vyjádření. Právě prostřednictvím vlastní tvorby si děti osvojují umělecká díla, což usnadňuje jejich porozumění a vnímání umění v souladu s jejich vlastními výtvarnými zkušenostmi. Klíčovým prvkem pro úspěch v dětských výtvarných aktivitách je důkladné porozumění základním technikám prostorové i plošné tvorby a správné zacházení s pomůckami a materiály, které s nimi souvisejí (Hazuková & Šamšula, 2005).

Důležitým faktorem pro podporu výtvarného vyjadřování u dětí je vytvoření optimálních podmínek, které jim umožní plně se věnovat jejich výtvarným činnostem. Každé dítě by mělo mít k dispozici vlastní prostor, kde se cítí bezpečně a pohodlně, s dostatkem místa pro práci, přiměřeným osvětlením, stolem a židlemi nastavenými na správnou výšku, a zároveň i místo, kde může s hrdostí prezentovat své umělecké výtvary. Kromě toho, je důležité zajistit, aby byl tento prostor vybaven širokým spektrem výtvarných materiálů a nástrojů, které podněcují kreativitu a umožňují dětem experimentovat s různými technikami a formami uměleckého vyjádření. Tímto způsobem lze maximálně podpořit rozvoj výtvarného talentu a kreativního myšlení každého z dětí (Hazuková, 2012).

1.1 Význam výtvarných činností

V oblasti výchovy a vzdělávání zauímají výtvarné činnosti klíčovou pozici, přičemž se dotýkají estetických, etických, tvůrčích, poznávacích a emocionálních aspektů (Stadlerová et al., 2011). Cílem je, aby si děti přirozeným způsobem osvojily a porozuměly výtvarným činnostem a jejich aplikaci v oblasti kreativního myšlení a vyjadřování. V kontextu mateřské školy je důležité, aby se umění a výtvarná výchova řídily určitými zásady, které (Valachová, 2014) uvádí takto:

- Výtvarná výchova, pojatá jako hra, podporuje aktivní zapojení dětí do hravých činností. Cílem těchto aktivit je podpora rozvoje kognitivních a emocionálních

aspektů osobnosti dítěte a stimulace jeho fantazie a citového vnímání. Umělecké aktivity, které učitel připravuje slouží jako forma hry a didaktická metoda.

- Poznávání jako proces získávání znalostí a zkušeností je v tomto věku dětem přirozené. Z tohoto důvodu hraje funkce výtvarných činností jako nástroj poznání důležitou roli v předávání informací a poznatků prostřednictvím smyslového vnímání dětí.

Hra, stejně jako výtvarné činnosti, naplňuje řadu lidských potřeb, které zahrnují estetické, emocionální, kreativní, pracovní, psychosociální, poznávací a senzomotorické aspekty. Tato aktivita je klíčová pro rozvoj osobnosti, neboť kombinuje zábavu s učením a posiluje všechny zmíněné oblasti lidského prožívání. Integrací hry a umění do vzdělávacího procesu můžeme podpořit celostní rozvoj dětí, posílit jejich sociální vazby, podnítit jejich zvědavost a podpořit jejich schopnost vyjádřit se a komunikovat s okolím (Bečvářová, 2015).

V období předškolního věku hraje zásadní roli prožitek a zkušenost, kterou děti získávají během výtvarné aktivity. Výtvarné dílo lze považovat za spontánní projev dítěte, skrze který se s námi dělí o své vnímání světa a o to, co o světě ví a cítí, nikoli jen to, co vidí. Dětské vnímání reality může být formováno různými vlivy, což může vést k osobitější interpretaci světa okolo nich (Bečvářová, 2015).

Další z významů začleňování výtvarných činností spočívá v tom, aby se děti naučily základní prostorové a plošné techniky a osvojily si práci s různými nástroji a materiály. Výtvarné aktivity by neměly pouze umožňovat dětem vyjádřit se, ale také podporovat jejich komunikační schopnosti a přispívat k rozvoji těchto dovedností. Skrze výtvarné práce mohou děti komunikovat myšlenky a pocity, které ještě nejsou schopny vyjádřit slovy. Odborníci zdůrazňují význam těchto aktivit pro rozvoj jazykových schopností, protože děti při popisu svých děl rozvíjejí slovní zásobu a schopnost vyjadřování (Stehlíková Babyrádová, 2014).

Pokud bychom měli shrnout, jaký mají význam výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání, tak určitě můžeme říci, že cílem je poskytnout dětem prostor pro sebevyjádření a poznávání světa skrze umění, což přispívá k jejich celkovému rozvoji. Aktivity v rámci výtvarné výchovy podporují nejen kognitivní schopnosti, ale také umožňují dětem komunikovat své pocity a myšlenky. Tímto přístupem se otevírá cesta pro vzájemné porozumění a rozvoj sociálních vazeb, což je základem pro budování silného základu pro budoucí učení a osobní růst.

1.2 Začlenění výtvarných činností v RVP

Vzdělávání v oblasti výtvarného umění představuje zásadní prvek pro rozvoj osobnosti každého dítěte. RVP PV nabízí integrovaný přístup k předškolnímu vzdělávání, který umožňuje učitelům zkoumat vzdělávací témata z různých úhlů – včetně hudebního, pohybového, výtvarného, tanečního a komunikačního aspektu. Aktivity nemusí být omezeny pouze na interiér třídy, ale mohou se rovněž odehrávat v exteriéru. Integrace výtvarných aktivit do kurikula RVP PV zahrnuje přidávání současných uměleckých směrů do vzdělávacího procesu, definování hlavních výtvarných cílů a důraz na motivaci. Poskytují praktické rady pro učitele, které zahrnují tradiční i netradiční výtvarné techniky. Dále mohou doporučit témata, pedagogické strategie a konkrétní aktivity pro práci s dětmi. Z praxe vyplývá, že učitelé často hledají inspiraci na internetu, v knihách, nebo využívají své předchozí zkušenosti (Vondrová, 2005).

RVP PV představuje zásadní dokument na státní úrovni, který je základem pro vytváření školních vzdělávacích programů (ŠVP) jednotlivých mateřských škol. Každá mateřská škola má za úkol si vytvořit své vlastní ŠVP, čímž se nabízí prostor pro pedagogy k implementaci výtvarných aktivit přímo do ŠVP. Možnost pravidelné aktualizace ŠVP dává školám šanci na neustálý posun. Vzdělávací obsah je strukturován do pěti klíčových oblastí, které jsou dále členěny na konkrétní vzdělávací cíle, nabídky, očekávané výsledky a potenciální rizika. Nabídka vzdělávacích aktivit je v těchto oblastech formulována s ohledem na výtvarné vzdělávání v širším kontextu (RVP PV, 2021).

Ve všeobecném rámci dokumentu není přímo uveden termín "výtvarná výchova". Místo toho se v dokumentu objevují odkazy na integrované výtvarné aktivity, které jsou zahrnuty do všech pěti vzdělávacích oblastí: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost a Dítě a svět, avšak převážně na obecné úrovni. Toto uspořádání naznačuje, že výtvarná výchova je považována za přesahovou a multidisciplinární součást vzdělávacího procesu, která se prolíná různými tématy a podporuje rozvoj širokého spektra dovedností a kompetencí u dětí. Následně uvedu rozdělení do jednotlivých oblastí podle (RVP PV, 2021) a možnosti začlenění výtvarných činností.

- Dítě a jeho tělo – Tato oblast se zaměřuje na posílení rozvoje motorických a manipulačních dovedností. Nabízí příležitosti k aktivnímu tvoření, práci s modelovací hmotou, využití body art, zemních prací a smyslových her spolu s různými stavebními činnostmi. Děti se mohou věnovat vytváření otisků vlastním

tělem, nebo tvořit venku v přírodě. Pro kresbu a malbu lze jako štětky použít přírodní materiály nebo části jejich těla. Velké stavební bloky, hlína nebo samotvrdnoucí hmota jsou užitečné pro modelování a konstrukční úkoly.

- Dítě a jeho psychika – Tato oblast zahrnuje tři základní podoblasti: rozvoj jazyka a komunikace, kognitivní a poznávací dovednosti a rozvíjení kreativity a představivosti spolu s emocionálním a kognitivním růstem. Jejím cílem je podpořit osobnostní rozvoj dítěte a posílit jeho komunikační schopnosti. Využití netradičních výtvarných technik, jako je muchláž, empaketaž, práce s recyklovaným a přírodním materiálem, umožňuje dítěti prozkoumat širokou škálu materiálů a technik. Díky tomu poskytujeme dostatek prostoru a příležitostí k uvolnění jejich kreativity. Všechno toto je velmi důležité pro jejich komplexní růst a budoucí vzdělávání.
- Dítě a ten druhý – V této oblasti je nezbytné zdůraznit podporu společné práce mezi dětmi i mezi dětmi a dospělými. Lze vytvořit ideální prostředí pro projektově orientované a kooperativní vzdělávání, skupinové aktivity, nebo centra aktivit pro specifické výtvarné aktivity. Pro děti je přínosné se společně podílet například na vytváření třídních dekorací, tvorbě abstraktních koláží, plakátů a třídních pravidel, při kterých mohou experimentovat s různými technikami. Zapojení do kreativních uměleckých činností může posílit vazby mezi dětmi a podpořit růst jejich sociálních interakcí.
- Dítě a společnost – Oblast sociokulturního rozvoje nabízí dětem příležitost prozkoumat různé kulturní aspekty a širší svět kolem nich. Prostřednictvím aktivit hraní rolí mohou děti převzít role, jako jsou malíři nebo umělci, a získat tak úvod do výtvarného umění. Děti mohou být povzbuzovány k tvorbě inovativních a nekonvenčních výtvarných nástrojů s využitím recyklovaných materiálů. K prohloubení spojení s uměleckými a kulturními hodnotami mohou pedagogové organizovat návštěvy uměleckých galerií, výstav nebo místních uměleckých instalací. Tyto aktivity nejen zvyšují kulturní povědomí, ale také podporují praktickou komunitní angažovanost a obohacují děti, aby si uvědomovaly rozmanitost a bohatství kulturních projevů.
- Dítě a svět – V předškolním vzdělávání se tato oblast zaměřuje na povědomí o životním prostředí, jejím cílem je rozvíjet silné spojení mezi dětmi a jejich okolím a zároveň je vést k uvědomování si našich dopadů na životní prostředí.

Prvky pop-artu můžeme využívat jako inspiraci během vycházek, kde si děti všímají přírodních změn a diskutují o nich. Aktivity využívající recyklované a přírodní materiály učí, že odpad lze kreativně znovu využít, nikoli jen vyhodit. Tyto postupy podporují inovativní myšlení a odrážejí poučení o udržitelnosti. Předškolní vychovatelé mají navíc příležitost zlepšit u dětí porozumění různým kulturám prostřednictvím uměleckých projevů a tím podpořit uznání péče o životní prostředí a kulturní rozmanitost.

Výtvarné činnosti jsou klíčové pro rozvoj kreativity a výtvarného myšlení u dětí v předškolním vzdělávání. Tyto aktivity nejen podporují estetické, emocionální a kognitivní schopnosti, ale také umožňují dětem vyjadřovat se a komunikovat i bez slov. V rámci Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) jsou výtvarné činnosti integrální součástí kurikula, které přesahuje tradiční hranice a umožňuje pedagogům flexibilně začleňovat různé umělecké přístupy a techniky do vzdělávacího procesu. Tato integrace napomáhá k celostnímu rozvoji dítěte, podporuje sociální interakce a umožňuje dětem prožívat a poznávat svět skrze umění.

2 TRADIČNÍ VS. NETRADIČNÍ VÝTVARNÉ TECHNIKY

Výtvarné umění je neustálým prozkoumáváním, které nabízí nekonečné možnosti pro kreativitu. Jeho rozdělení na tradiční a netradiční techniky otevírá dveře k diskusi o hodnotách, metodách a materiálech používaných v umění. Tradiční techniky, jako je kresba, malba, grafika a sochařství, stojí na základech, které byly pokládány umělci po celá staletí. Tyto techniky vyžadují zvládnutí konkrétních nástrojů a postupů a jsou často vnímány jako základní stavební kameny výtvarného vzdělání.

Naopak, netradiční výtvarné techniky posouvají běžné umělecké limity zapojením experimentálních materiálů a přístupů. Mezi tyto techniky můžeme zařadit například dekupáž, asambláž, batika, graffiti, enkaustika, ale i umělecké směry jako je street art nebo interaktivní umění, včetně technik jako body art a environmentální umění. Tyto techniky často využívají netradiční materiály, od přírodních až po recyklované, čímž podporují kreativitu a inovační myšlení (Stadlerová et al., 2011).

Použití netradičních technik může překlenout mezery v kreativním vyjádření a nabídnout nové perspektivy na tradiční umělecké formy. Tato rozmanitost přístupů nejen, že obohacuje výtvarnou kulturu, ale také poskytuje jedinečnou příležitost pro osobní vyjádření a experimentování. Integrace obou typů technik do edukačního procesu může podpořit hlubší porozumění umění a rozvíjet všestranné myšlení u dětí (Hazuková, 2012).

2.1 Tradiční výtvarné techniky

Tradiční výtvarné techniky jsou ty, se kterými se děti setkávají a seznamují jako s prvními. Za tradiční považujeme techniky, které by dítě mělo ovládat při vstupu do základní školy. Zahrnují konturovou a barevnou kresbu, malbu, grafické a kombinované techniky a prostorovou tvorbu (Hazuková, 2012).

Podle Křížové (2021) se tradiční výtvarné techniky dělí na:

Prostorová tvorba, která zahrnuje modelování, konstrukci, vrstvení materiálů, vytváření reliéfů, otiskování a formování. Grafické a kombinované techniky zahrnují linoryt, techniku monotypu, koláž, tisk z koláže a zmizíkovou techniku. V oblasti malby se používají techniky jako malování temperou a suchými pastely. Kresba zahrnuje techniky konturového a barevného kreslení.

Kreslení – představuje základní a intuitivní formu výtvarného vyjádření již od předškolního věku. Tato technika nevyžaduje rozsáhlé přípravy a je častou součástí aktivit v mateřských

školách. Děti mohou kreslit pomocí suchých i mokrých prostředků, využívají k tomu měkké pastely, tužky, křídly či uhlí. Při konturovém kreslení se děti učí ovládat různé kreslicí nástroje, jako jsou tužky, křídly, uhličky, voskové pastely, suché pastely, olejové pastely, a také experimentují s použitím dřeva či inkoustu a vaty (Vondrová, 2007). Barevné kreslení, jak definuje Hazuková (2012), zahrnuje práci s inkoustem, akvarelovými a temperovými barvami, suchými pastely a barevnými tužkami.

Malířství – rozvíjí estetické vnímání dětí prostřednictvím práce s barvami. Děti si vybírají barvy, které se jim líbí a postupně se učí, jak s nimi a s malířskými nástroji pracovat. Na začátku může malba připomínat kresbu, ale s časem se vyvíjí do samostatné formy. V mateřských školách se často používají akvarelové a temperové barvy, a někteří odborníci zahrnují do této kategorie také práci s pastely (suchými a voskovými). Akční malba, která vznikla v polovině 20. století, je označována jako dynamická forma abstraktního umění. Je charakterizována aplikací barvy na podklad stříkáním nebo litím přímo z nádoby, což ji někteří autoři považují za tradiční výtvarnou techniku (Cejpková, 2015).

Grafické techniky – nejsou v předškolním vzdělávání příliš rozšířené a často jsou považovány za méně tradiční. Učitelé mohou do grafického lisu vkládat dětská díla, z nichž následně vznikají nové výtvarné objekty. Přestože je grafika materiálně náročnější, i v mateřských školách se nachází způsoby, jak ji přizpůsobit, například prostřednictvím jednoduchých tiskových technik, jako je tvorba razítek z různých materiálů. Tato metoda umožňuje rozličné aplikace, od zdobení textilu po výrobu dekorací pohlednic, a otevírá prostor pro kreativní myšlení jak učitelů, tak dětí (Malý, 2005).

Prostorová tvorba – se zaměřuje primárně na využití smyslu dotyku. Podle Roeselové (2003) děti, které se zapojí do tvořivých aktivit s výrazným hmatovým aspektem, obvykle nezažívají takzvané krize ve výtvarném vyjádření. Prostorové umělecké dílo se odvíjí od tří základních procesů: modelování, které umožňuje dítěti prozkoumávat různé materiály; tvarování, zaměřující se na práci s různými povrchy; a konstruování, což zahrnuje práci s objemem. Pro děti v předškolním věku je zvláště lákavé proměňování prostoru pomocí vytváření struktur jako jsou domečky, nebo bunkry, a to i ze stavebnic velkých rozměrů (Křížková, 2021).

2.2 Netradiční výtvarné techniky

Netradiční výtvarné techniky dávají dítěti prostor k experimentování s širokou škálou nástrojů a materiálů, které nejsou typicky spojeny s uměleckou tvorbou. Mezi netradiční výtvarné techniky patří například otiskování, muchláž, quilling, enkaustika, lavírování, batika a frotáž. Tyto techniky přímo vybízejí k objevování nových možností z běžných předmětů a materiálů našeho každodenního života, včetně papírových zbytků, textilních odřezků, knoflíků, spon, starých časopisů s barevnými fotografiemi, letáků, obalů běžného zboží, přírodních materiálů a recyklovaných materiálů (Slavíková et al., 2010).

Netradiční výtvarné techniky mohou zahrnovat inovativní přístupy k tradičním výtvarným technikám, jako je malování a kreslení, které do nich přinášejí nové prvky a perspektivy. Autoři v oblasti umění se liší v pojmenování a kategorizaci těchto technik a nabízejí různé pohledy a definice. Tyto techniky překračují konvenční hranice a obohacují vzdělávací proces, představují zajímavé možnosti pro začleňování do širších tematických okruhů, včetně environmentální výchovy ve školním prostředí, což podporuje celostní rozvoj dětí a jejich porozumění světu kolem nich (Vondrová, 2007).

V oblasti pedagogických přístupů k výtvarné výchově identifikuje Hazuková (2012) čtyři základní skupiny výtvarných technik: kreslení, malování, grafické techniky a objemové formování. Toto rozdělení zahrnuje jak tradiční, tak kombinované techniky, které přesahují obvyklé kategorie a obohacují vzdělávací proces.

Hazuková (2012) také poskytuje náhled na techniky vhodné pro práci s dětmi v předškolním věku, čímž napomáhá rozvoji jejich výtvarných schopností od raného věku. Díky tomu mohou pedagogové efektivně integrovat výtvarnou výchovu do širšího vzdělávacího programu.

Podobně jako Hazuková, Roeselová (1996) také klasifikuje výtvarné techniky do čtyř hlavních tradičních skupin a doplňuje je o další kategorii, kterou označuje jako neklasické techniky. Tyto netradiční metody poskytují dětem jedinečnou příležitost pro rozvoj jejich kreativity skrze nevšední zážitky, jako jsou specifické sensorické podněty (vůně, zvuky, povrchy). Tento inovativní přístup otevírá nové cesty pro výtvarné vyjádření a podporuje hlubší porozumění umění. Na rozdíl od předchozích autorů, Valachová (2014) klasifikuje výtvarné techniky do dvou hlavních skupin. První skupinou jsou plošné výtvarné techniky, které zahrnují kresbu, malbu a grafiku, a zároveň také netradiční nebo nekonvenční techniky. Druhou skupinou jsou plastické a prostorové výtvarné techniky, opět s uvedením

netradičních technik. Dále zdůrazňuje význam barev a poskytuje výčet výtvarných technik vhodných pro využití v mateřské škole.

Můžeme si všimnout, že každá z autorek nahlíží na netradiční techniky z trochu jiné perspektivy. A lze konstatovat, že nelze úplně jednoznačně určit definici netradičních výtvarných technik.

Motivace hraje klíčovou roli při zavádění netradičních výtvarných metod (Bečvářová, 2015).

Mezi techniky, které zde budu uvádět, patří: balení objektů (empaketáž), umění na těle (body-art), zmuchlání papíru (muchláž), technika quillingu, vytváření koláží, umělecké dílo vytvořené v přírodě (land-art), koláž (spojování různých materiálů a obrázků do nového výtvarného celku), a plastika (tvorba trojrozměrných uměleckých děl z různých materiálů jako je hlína, sádra nebo samotvrdnoucí hmota).

Empaketáž – Tato metoda spočívá v zabalování určitého předmětu, nebo jeho části do neobvyklého obalového materiálu, nebo v obalení přírodního tvaru či krajiny. Práci s touto technikou se proslavilo umělecké duo Christo a Jeanne-Claude (Vondrová, 2007).

Body-art – používá buď samotné tělo, nebo nějakou jeho část, jako výtvarný materiál či prostředek. Tato technika se velmi proslavila během sedmdesátých let, kdy se řešila problematika genderových rozdílů ve společnosti (Beard, 2012).

Muchláž – Použití papíru je zde klíčové. Nejprve se papír pomačká a následně se opět vyhladí. V takto vytvořené textuře pak dle představivosti zdůrazňujeme různé linie a obrazce. Pro techniku muchláž se nejlépe hodí kreslicí papír (Vondrová, 2007).

Quilling – Pruhy různých barev papíru se krouť a následně slepují dohromady. Mohou takto vznikat různé vystouplé tvary a obrazce (Vašíčková Maiksnař, 2017).

Koláž – V technice koláže se běžně využívá papír jako hlavní materiál. Tato metoda zahrnuje různé materiály, jako jsou papírové výstřižky, novinové články, fotografie a pohlednice, které jsou následně rozmístěny a přilepeny na zvolený základ (Vondrová, 2007).

Land-art – Tato technika je ideální pro praxi během letních měsíců, nebo na začátku podzimu, kdy mohou děti sbírat různé přírodniny během vycházek. K tvorbě v rámci land-artu se často využívá i technika balení, známá jako empaketáž (Vondrová, 2007).

Plastika – Práce s plastikou v rámci netradičních výtvarných technik v mateřské škole otevírá dětem skvělé možnosti pro tvořivost a experimentování. Tato technika nejenom podporuje jejich motorický vývoj, ale také rozvíjí jejich kreativitu a schopnost vyjádřit se umělecky.

Díky práci s materiály třetí dimenze, jako je plastelína, hlína, samotvrdnoucí hmota se děti učí formovat a modelovat své představy, což posiluje jejich prostorovou představivost a jemnou motoriku (Rubešová, 2016).

2.3 Netradiční materiály ve výtvarných činnostech

V mateřských školách se přímo vybízí využívání materiálů mimo běžný rámec, včetně recyklovaných a přírodních materiálů. Aktivity, které využívají recyklovaný materiál, se dotýkají oblasti environmentálního vzdělávání, které se zaměřuje na naše životní prostředí. Tento vztah lze například uplatnit v rámci Land artu. Recyklované a zbytkové materiály využívá i umělecký směr Pop-art (Vondrová, 2006). Umělci z oblasti Pop-artu uměli proměnit každodenní předměty v umělecká díla. Používali neobvyklé a recyklované materiály a uplatňovali nekonvenční techniky, jako je koláž, dekoláž, asambláž či sítotisk, spolu s prvky z komiksů. Tyto metody pak kreativně kombinovali (Shanes, 2009).

Vondrová (2008) zdůrazňuje význam využití nekonvenčních materiálů pro prostorovou tvorbu, jako jsou například hřebíky a dráty. Slavíková et al. (2010) označují jako netradiční materiály pro tvoření zbytky papíru, textilie, knoflíky, zipy a různé obaly. Podzemná (2020) zařazuje mezi netradiční materiály pro výtvarné účely sádro, beton či pěnu na holení.

Hazuková a Slavík (2010) zdůrazňují, že netradiční materiály samy o sobě nejsou klíčovým faktorem pro inovativní přístupy ve výtvarných činnostech v prostředí mateřské školy. Důležité je spíše jejich účelné a smysluplné využití dětmi, které podněcuje kreativitu a rozvoj jejich výtvarného projevu.

Pro lepší organizaci a přehlednost jednotlivých netradičních materiálů podle odborníků jsem rozdělila netradiční materiály do dvou skupin, a to na základě jejich dostupnosti a prostředí, ve kterém se vyskytují. Tyto skupiny obsahují konkrétní příklady materiálů a jejich potenciální využití při tvořivých aktivitách pro děti předškolního věku.

2.3.1 Odpadové materiály

Křížová (2018) ve své knize zařazuje do kategorie odpadových materiálů předměty jako jsou dráty, špejle, sáčky, různé obaly, plechovky a klíče. Dále tuto kategorii doplňuje o knoflíky a zipy. Vytvoření uměleckých děl z odpadových materiálů umožňuje využití široké škály běžně dostupných domácích předmětů, pokud jejich použití splňuje základní hygienické a bezpečnostní požadavky.

Hazuková a Slavík (2010) zdůrazňují, že materiály, které již neslouží svému původnímu účelu, mohou být významným zdrojem inspirace pro kreativní činnosti dětí. Předměty jako staré krabice od bot, prázdné toaletní role a bublinková fólie mohou být dle Vondrové (2008) efektivně zapojeny do různorodých uměleckých projektů. Obdobně, jako textilní zbytky z odřezků oděvů, vlna, knoflíky a krajky, plastové materiály jako PET lahve a jejich víčka, mají značný potenciál pro výtvarné vyjádření.

2.3.2 Přírodní materiály

Nádvořníková (2022) zdůrazňuje, že výtvarné aktivity s využitím přírodních materiálů mají značný vliv na rozvoj dětské fantazie. Tyto aktivity mohou čerpat inspiraci z land artu, který využívá přírodniny jako kameny, písek a větve. Běžné materiály jako hlína nebo sníh se rovněž mohou stát nástroji pro tvoření v přírodě, jak poznamenává Křížová (2021).

Podle Vondrové (2008) lze přírodní materiály pro výtvarné činnosti kategorizovat následovně:

- Rostlinné materiály jako listy, tráva, sláma, seno, mech a šišky
- Dřevěné prvky jako větve, kousky kůry a piliny
- Semena a plody jako žaludy, kaštiny, bukvice, ovoce a zelenina
- Minerály a další prvky jako kamínky, písek a bláto
- Ostatní organické materiály jako skořápky od ořechů

Tato široká škála přírodních prvků nabízí nejen bohaté možnosti pro kreativní vyjádření, ale také podporuje hlubší spojení dětí s přírodou a jejich okolím. Podzemná (2020), navrhuje zajímavé využití šišek, kdy děti vytvářejí reliéfní plochu tím, že vytlačí šišky do samotvrdnoucí hmoty spolu s dalšími přírodními materiály, jako jsou například listy nebo jehličí. Kromě toho lze přírodní materiály kombinovat s odpadovými. Například by se daly opět využít šišky jako razítka a otiskovat je na textil, kdy by si děti ozdobily textilní tašku.

Na podzim můžou děti sbírat kaštiny a jejich obaly použít v rámci prostorové tvorby ve formě instalací či objektů. Lze využít téměř vše, co jim příroda nabídne. Kaštiny, ořechy, bukvice, listy a další (Vondrová, 2005).

Kapitola "Tradiční vs. netradiční výtvarné techniky" zkoumá rozdíly mezi oběma přístupy v edukačním prostředí mateřské školy. Zatímco tradiční techniky jako kresba, malba a grafika formují základní dovednosti ve výtvarném umění od raného věku, netradiční techniky jako

empaketaž, quilling a land-art obohacují výuku o experimentální materiály a metody, které podporují kreativitu a inovace. Dále se kapitola věnuje použití netradičních materiálů, včetně recyklovaných a přírodních, což integruje environmentální výchovu do uměleckých aktivit a přispívá k rozvoji výtvarné kultury.

3 VÝZNAM NETRADIČNÍCH VÝTVARNÝCH TECHNIK V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Význam netradičních výtvarných technik v mateřských školách je nesmírně důležitý, protože podporují komplexní rozvoj dítěte prostřednictvím umění. Tyto techniky rozšiřují každodenní vzdělávání tím, že dětem nabízejí možnost experimentovat s různými materiály a formami vyjádření. Tento přístup pomáhá rozvíjet kreativitu, jemnou motoriku a kritické myšlení. Práce s netradičními materiály, jako jsou recyklované objekty, přírodniny děti nejenom učí o rozmanitosti umění, ale také jim poskytuje základní povědomí o ekologii a udržitelnosti (Lacová, 2003).

Činnosti využívající netradiční výtvarné techniky rovněž posilují sociální vztahy mezi dětmi díky společnému řešení úkolů v rámci kooperativního nebo skupinového vyučování a sdílení využívaných materiálů. Dále nabízejí dětem bezpečný prostor pro vyjádření emocí a názorů, což je klíčové pro rozvoj jejich emocionální inteligence. Učitelé díky nim mohou lépe přizpůsobit vzdělávací obsah individuálním potřebám a zájmům dětí, což zvyšuje jejich motivaci a zapojení do školních aktivit. Využití netradičních výtvarných technik je tedy inovativní způsob, který obohacuje předškolní vzdělávání a připravuje děti na další vzdělávací výzvy (Vondrová, 2006).

3.1 Způsoby integrace netradičních výtvarných technik do výtvarných činností a jejich přínosy

Učitelé mateřských škol mají mnoho způsobů, jak začleňovat netradiční výtvarné techniky do denních aktivit, což dětem poskytuje cenné příležitosti pro rozvoj kreativity a inovativního myšlení. Tento přístup umožňuje dětem experimentovat s různými materiály a metodami, což napomáhá rozvoji jejich motorických dovedností, vyjadřovací schopnosti a sebevědomí (Slavíková et al., 2010).

Jedním ze způsobů, jak učitelé mohou začleňovat netradiční výtvarné techniky, je propojení výtvarných aktivit s aktuálními tématy nebo projekty ve třídě. Například při tématu přírody mohou děti vytvářet umělecká díla s použitím přírodních materiálů, jako jsou listy, písek nebo kameny, které byly zmíněny výše. Propojení tématu s uměleckou činností umožňuje dětem hlouběji prozkoumat dané téma a zároveň rozvíjet své umělecké dovednosti (Vondrová, 2006).

Další efektivní strategií je zařazení výtvarných center aktivit, kde děti mohou volně přecházet mezi různými typy aktivit a materiálů. V jednom centru mohou například pracovat s modelovací hmotou, v druhém vytvářet koláže z recyklovaných materiálů a ve třetím experimentovat s vodovými barvami na různých typech papíru. Centra aktivit umožňují dětem vybrat si aktivity, které je nejvíce zajímají, a podporují tak jejich samostatné učení a rozhodování (Jacoby, 2018).

Učitelé také mohou využít příležitosti k začlenění netradičních technik do pravidelných rituálů, jako jsou komunitní kruhy nebo čtení během motivace. Například po přečtení příběhu může učitel navrhnout výtvarný projekt, který umožní dětem zpracovat příběh prostřednictvím výtvarného vyjádření. Tím se podporuje nejen pochopení příběhu, ale i výtvarná kreativita (Křížková, 2021).

Prohloubení zkušeností s uměním je možné i prostřednictvím spolupráce s místními umělci nebo galeriemi. Návštěvy umělců ve třídě nebo výlety do galerií mohou dětem poskytnout nové perspektivy a inspiraci, kterou mohou následně využít ve svých vlastních výtvarných projektech. Učitelé by měli tyto zkušenosti začlenit do běžných vzdělávacích aktivit a umožnit tak dětem spojit teorii s praxí (Shanes, 2009).

Můžeme tedy konstatovat, že začlenění netradičních výtvarných technik do každodenních aktivit nabízí řadu výhod pro celkový rozvoj dětí v mateřských školách. Když učitelé nabízejí různorodé a stimulující umělecké aktivity, podporují tím nejen kreativitu a vyjadřovací schopnosti dětí, ale také jejich celkový kognitivní, emocionální a sociální vývoj.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 SADA AKTIVIT S VYUŽITÍM NETRADIČNÍCH VÝTVARNÝCH TECHNIK

Během svých pravidelných záskoků v mateřské škole jsem si všimla, že zde výtvarné činnosti působí poněkud jednotvárně a postrádají inovativní přístupy. To mě inspirovalo k navržení sady výtvarných aktivit, které by rozšířily kreativní obzory dětí v rámci výtvarných činností a zároveň se přirozeně integrovaly do stávajícího integrovaného bloku třídy „*S kým žijeme na naší zemi*“, který se zabývá zvířaty, se kterými žijeme na naší zemi. S ohledem na tento integrovaný blok jsem vytvořila sadu výtvarných aktivit pod společným názvem "Zvířecí říše", který reflektuje integrovaný tematický blok dané třídy. Toto téma jsem zvolila záměrně, abych zajistila, že mé výtvarné aktivity nejen obohatí vzdělávací proces o netradiční techniky, ale zároveň podpoří a rozšíří již probíraná témata. Tímto způsobem se sada "Zvířecí říše" stává nejen zdrojem kreativního vyjádření, ale i prostředkem pro hlubší porozumění a propojení s tématy, kterými si děti aktuálně procházejí.

4.1 Charakteristika dětí

Svou sadu výtvarných aktivit jsem realizovala ve třídě s nejstaršími dětmi v heterogenního složení od 4–6 let. Maximální kapacita této třídy je 13 dětí. Z celkového počtu je ve třídě 9 dětí v posledním roce povinného vzdělávání v mateřské škole. Díky tomu, že jsem ve stejné třídě realizovala svou souvislou praxi jsem děti znala a věděla, jakým způsobem sadu připravit tak, aby odpovídala jejich aktuálním schopnostem a dovednostem.

4.2 Charakteristika sady aktivit

Moje sada výtvarných aktivit "Zvířecí říše" je pečlivě koncipována jako sada osmi aktivit, přičemž každá z nich je věnována jednomu konkrétnímu zvířeti a jeho ztvárnění pomocí netradičních výtvarných technik. Každé zvíře bylo vybráno tak, aby bylo co nejlépe možné ho realizovat s využitím konkrétní výtvarné techniky. Tato pečlivě promyšlená sada je navržena tak, aby dětem nabídla nejen možnost rozvíjet jejich umělecké dovednosti a kreativitu, ale zároveň jim poskytla poznání o fascinujícím světě zvířat. Každá aktivita byla vytvořena tak, aby propojila výtvarnou činnost s edukativním obsahem, díky čemuž děti nejen objeví nové a netradiční výtvarné techniky, ale zároveň si rozšíří obzory o zajímavých faktech týkajících se každého zvířete, které je právě tématem. Sada byla realizována během měsíců února a března. Jednotlivé aktivity nejsou navzájem vázané a je možné je využít

kdykoliv během roku podle potřeby. Během celého procesu realizace mě pozorovala třídní učitelka.

Tabulka 1: Sada výtvarných aktivit (*vlastní zpracování*)

SADA VÝTVARNÝCH AKTIVIT – „ZVÍŘECÍ ŘÍŠE“				
CÍLE SADY		Představit a využít netradiční výtvarné techniky prostřednictvím připravené sady aktivit.		
TÉMA	NET. VÝTVARNÁ TECHNIKA	ORGANIZAČNÍ FORMA	VÝUKOVÉ METODY	CÍLE
1. KROKODÝL	Práce s recyklovaným materiálem	Kooperativní výuka	Rozhovor, práce s obrazem, popis, instruktáž	U Představit dětem práci s odpadovým materiálem Rozvíjet špetkový úchop u dětí Rozvíjet u dětí znalosti o krokodýlech
				D Pracovat s odpadovým materiálem Držet štětec ve špetkovém úchopu Dokázat sdělit informace o krokodýlech
2. SLEPICE A KUŘATA	Body – art	Řízená činnost	Rozhovor, vysvětlování, práce s obrazovým materiálem, instruktáž	U Představit dětem netradiční techniku body art Rozvíjet jemnou motoriku u dětí Rozvíjet u dětí znalosti o slepicích a kuřatech
				D Obtiskovat svou dlaň na papír Pracovat pomocí prstů a dlaně Dokázat sdělit informace o slepicích a kuřatech
3. RYBY	Empaketáž	Řízená činnost	Rozhovor, popis, práce s encyklopedií, instruktáž	U Představit dětem techniku empaketáž Rozvíjet jemnou motoriku u dětí Rozvíjet komunikační dovednosti u dětí
				D Tvořit pomocí techniky empaketáž Obalovat připravenou šablonu Odpovídat na dotazované otázky
4. ZVÍŘE, KTERÉ VIDÍM	Muchláž	Řízená činnost	Rozhovor, demonstrace, popis, instruktáž	U Představit dětem výtvarnou techniku muchláž Rozvíjet komunikační dovednosti u dětí Rozvíjet u dětí jemnou motoriku
				D Pracovat pomocí techniky muchláž Odpovídat na dotazované otázky Zmuchlat papír a následně jej narovnat

5. HADI	Práce s recyklovaným materiálem	Řízená činnost	Rozhovor, práce s obrazovým materiálem, popis, instruktáž	U Představit dětem práci s recyklovaným materiálem Rozvíjet u dětí komunikační dovednosti Rozvíjet u dětí jemnou motoriku
				D Pracovat s odpadovým materiálem Sdělovat poznatky v rámci recyklace Vytvořit výtvarnou pomůcku
6. PSI A KOČKY	Koláž	Řízená činnost	Popis, rozhovor, instruktáž, práce s obrazovým materiálem	U Představit dětem výtvarnou techniku koláž Rozvíjet jemnou motoriku u dětí
				D Pracovat pomocí techniky koláž Lepit jednotlivé kousky novin
7. OVCE	Quilling	Kooperativní výuka	Popis, rozhovor, instruktáž, demonstrace, práce s obrazovým materiálem	U Představit dětem výtvarnou techniku quilling Rozvíjet jemnou motoriku u dětí Podpořit komunikaci ve skupině
				D Pracovat pomocí techniky quilling Tvořit spirály z pruhů papíru Domlouvat se s ostatními ve skupině
8. JEŽEK	Práce s plastikou (samotvrdnoucí hmota)	Řízená činnost	popis, rozhovor, instruktáž, práce s obrazovým materiálem	U Představit dětem práci se samotvrdnoucí hmotou Rozvíjet jemnou motoriku u dětí
				D Vytvarovat z hmoty ježka Zapíchat špejle do vytvarované hmoty

4.2.1 Aktivita č. 1

Téma: Krokodýl

Časové rozpětí: 35 min.

Charakteristika dětí: V den realizace této aktivity se ve třídě nacházelo 7 dětí z toho 5 dívek a 2 chlapci. V průběhu děti jevíly zájem o téma a s chutí se zapojovaly do aktivity. Celkově ve třídě panovala uvolněná atmosféra.

Cíl v jazyce učitele:

- Představit dětem práci s odpadovým materiálem
- Rozvíjet špetkový úchop u dětí
- Rozvíjet u dětí znalosti o krokodýlech

Cíl v jazyce dítěte:

- Pracovat s odpadovým materiálem
- Držet štětec ve špetkovém úchopu
- Dokázat sdělit informace o krokodýlech

Klíčové kompetence:

- **Komunikativní kompetence:** ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému
- **Kompetence k učení:** uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení, má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách

Pedagogické strategie:

Organizační formy: kooperativní výuka

Výukové metody: rozhovor, práce s obrazovým materiálem, instruktáž

Prostředky a pomůcky: tablet, encyklopedie, plata od vajec, nůžky, vodové barvy, tvrdé papíry (zelený a bílý), dvě víčka od PET láhve, sešivačka

Průběh činnosti:

Motivace

S dětmi jsem se posadila do kruhu a začala krátkou hádankou. S: „*Co to je? Plují klády v řece Nilu, mají zuby jako pilu*“. Děti hned začaly vykřikovat „*krokodýl, žralok, vodní had!*“ Dětem jsem následně ukázala několik obrázků, podle kterých bylo jasné, o jakém zvířeti se dnes budeme bavit. Na obrázcích byly druhy krokodýlů, přibližné oko krokodýla a struktura jeho kůže. Dětem jsem řekla, jak dlouhý může takový krokodýl být pod vodou, čím se živí, a jaké existují druhy. Dále jsme si pustili video na tabletu, kde děti mohly vidět, jakým stylem se krokodýl pohybuje ve vodě a čeká na svou kořist. Poté jsem před děti vytáhla plata od vajec. Děti se na mě překvapeně dívaly. S: „*Z těchto plat od vajec si dnes společně vytvoříte krokodýla*.“ D: „*Taková plata máme doma v lednici., My do nich dáváme vajíčka., Vždycky je házíme do papíru*.“ S: „*Proč si myslíte, že jsem zvolila na výrobu krokodýla plata od vajec?*“ D: „*Aby byl hodně velký., No, protože to vypadá, jako ta jeho kůže*.“

Hl. část

Děti jsem poslala, aby nachystaly ubrusy na stůl. Já jsem mezi tím přinesla všechno potřebné k tvorbě krokodýla. (plata od vajec, nůžky, vodové barvy, tvrdé papíry (zelené a bílé), dvě víčka od PET láhve, sešíváčka). Dětem jsem řekla, jakým stylem budou postupovat. Nejprve si děti rozstříhaly plata od vajec tak, aby měl každý svůj stejně velký kus (těla). Následně jsem dětem přichystala vodové barvy, kterými si mohli svou část nabarvit podle svých představ. Děti měly k dispozici fotky různých druhů krokodýlů, takže se mohly inspirovat. Tímto vznikly originální části těla, které jsme na chvíli nechaly stranou zaschnout. Mezitím jsem dětem rozdělila práce, kdy některé děti dělaly nohy krokodýla, které nejprve nakreslily, poté vystříhly a složily jako harmoniku. Další děti pracovaly na zubech krokodýla, kdy si na tvrdý bílý papír namalovaly zuby, které následně vystříhly. A jedno zbylé dítě si vzalo dvě víčka od PET lahví, na které dokreslilo oči. Mezitím uschly nabarvené části, které děti pod mým dozorem začaly sešíváčkou spojovat dohromady. Když bylo tělo spojené, tak ještě přilepily nohy, zuby, a jako poslední oči.

Závěr

Děti přenesly hotového krokodýla na zem. Společně jsme si kolem něj sedli. Po každém z dětí jsem chtěla, aby mi řekl, co si po dnešku odnáší. D: „*Můžeme tvořit z různých materiálů, co máme doma*.“, „*Krokodýl pod vodou vydrží 30 min*.“, „*Moc se mi ten krokodýl*

líbí.“ Některé děti dokonce řekly, že si doma z plat od vajec také něco vyrobí. Na konec jsem dětem ještě poděkovala za společnou práci.

Vlastní reflexe

Celkově hodnotím tuto výtvarnou činnost jako vydařenou. Mým hlavním záměrem bylo ukázat dětem, že i z materiálů, které bychom normálně vyhodily můžeme vytvořit něco zajímavého. Moc mě potěšilo, že děti téma zaujalo a s chutí se pustily do tvoření. U stolů jsem nechala děti, aby si rozdělily plata a ozdobily, jak jen budou chtít. Po celou dobu tvoření jsem spíše přihlížela. Děti si během aktivity povídaly, o tom, kterou krokodýlí kůži zrovna malují, podle konkrétního druhu krokodýla, o kterém jsme se během motivace bavili. Každé dítě vytvořilo svou originální část. Po domalování jsem dětem řekla, aby se domluvily, kde bude která z částí. Děti se bez problému domluvily a rozmístily části tak, jak se následně spojily. Mile mě překvapilo, že i když po celou dobu byla učitelka ve třídě, tak jakékoli dotazy ze strany dětí směřovaly vždy ke mně. Co se týče změn, tak bych si určitě vytkla zvolení vodových barev. V průběhu malování si děti málo otíraly štětce od vody, čímž jim jednotlivá plata dost navlhla. Pro příště bych volila temperové barvy, u kterých by snad takový problém nenastal. Na závěr jsem dala každému z dětí prostor se vyjádřit k aktivitě. Moc mě potěšilo, že mi některé z dětí řekly, že si doma z plat od vajec také něco vytvoří.

Obrázek 1: Krokodýl – Aktivita č. 1 (vlastní fotka)

Obrázek 2: Krokodýl – Aktivita č. 1 (vlastní fotka)

4.2.2 Aktivita č. 2

Téma: Slepice a kuřata

Časové rozpětí: 30 min.

Charakteristika dětí: V den realizace aktivity se ve třídě nacházelo 9 dětí z toho 6 dívek a 3 chlapci. Děti se chovaly ukázněně a věnovaly pozornost během celé motivace. V průběhu hlavní části děti velmi bavila práce s využitím vlastních dlaní, jako hlavního výtvarného prostředku. Ve třídě po celou dobu panovala uvolněná atmosféra.

Cíl v jazyce učitele:

- Představit dětem netradiční techniku Body art
- Rozvíjet jemnou motoriku u dětí
- Rozvíjet u dětí znalosti o slepicích a kuřatech

Cíl v jazyce dítěte:

- Obtiskovat svou dlaň na papír
- Pracovat pomocí prstů a dlaně
- Dokázat sdělit informace o slepicích a kuřatech

Klíčové kompetence:

- **Komunikativní kompetence:** ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému
- **Kompetence k učení:** uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení, má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách

Pedagogické strategie:

Organizační formy: řízená činnost

Výukové metody: rozhovor, práce s obrazem, instruktáž

Prostředky a pomůcky: tablet (video – vývoj kuřete), tvrdé papíry A4, prstové barvy, houbičky

Průběh činnosti:

Motivace

S dětmi jsem se posadila na koberec do kruhu. Sdělila jsem jim, že dnes budeme tvořit pomocí techniky s názvem body-art, kdy využijeme pouze vlastní tělo. Děti jsem se zeptala S: „*Jaké části těla byste využily?*“ Děti začaly říkat nápady. D: „*Mohli bychom tvořit třeba obličejem, že bychom kreslili nosem.*“, „*Třeba bychom mohli malovat prsty.*“ Všechny děti měly pravdu. Dětem jsem řekla, že si dnes ukážeme vývoj kuřete a následně si jej ztvárníme na papír. Dětem jsem na svém tabletu pustila video, kdy nejprve slepice snesla vajíčko, které zahřívala a postupně jsme se dostali až do samotného vejce, kde děti viděly, jak se kuře vyvíjí. Děti po celou dobu komentovaly, co vidí. D: „*Jé, tady už má zobáček a malé nožičky.*“, „*Jaké má malinké peří.*“, „*To vajíčko za chvíli praskne.*“ Po dodívání jsme se přesunuly na zem, kde jsem předpřipravila ubrus a vše potřebné k tvoření.

Hl. část

Dětem jsem představila postup, podle kterého si vytvoří slepici s kuřaty. Každé z dětí si nejprve vybralo barvu podle toho, jakou chtělo mít slepici. Pomocí houbičky si celou dlaň včetně prstů natřely barvou a následně obtiskly na papír. Tímto jím vznikl základ pro slepičí tělo, kterému následně prsty dodělaly nohy, oko a hřebínek. Dále se pustily do jednotlivých kuřat, které tvořily pomocí otisku prstu. Každé dítě si jich udělalo libovolný počet. Následně někteří začali pomocí prstů malovat nebe a trávu. Po dokončení si šlo každé dítě umýt ruce.

Závěr

Společně jsme si sedli před vytvořené obrazy. Poprosila jsem každé z dětí, aby mi řeklo něco málo k dnešní aktivitě, co se mu povedlo, co ho bavilo, a jestli by si podobnou aktivitu ještě někdy vyzkoušel. D: „*Mně se nejvíc povedla kuřátka, kterých jsem udělal stejně moc jak na videu.*“, „*Mně bavilo, že jsem si mohla celé ruce pomalovat barvou.*“, „*Já jsem udělala bílou slepici s fleky a moc se mi líbí.*“ Děti byly velmi sdílné, což mě potěšilo. Na konec jsem každému jednomu poděkovala za jeho práci.

Vlastní reflexe

Z celkového výstupu mám dobrý pocit. Podařilo se mi dětem představit techniku body-art, kdy bylo mým cílem, aby si děti uvědomily, že naše tělo může sloužit i jako prostředek pro výtvarné vyjádření. Dětem jsem také blíže představila celkový vývoj kuřete. Děti následně využily techniku body-art, kdy ztvárnily slepici s kuřaty. Pro příště bych určitě místo řízené

činnosti zvolit skupinovou výuku, kdy by každá skupina společně tvořila a následně představila své skupinové výtvary. Jsem ráda, že se mi povedla celková organizace aktivity. Věřím, že aktivita splnila cíle, které jsem si předem stanovila. Učitelce se aktivita tak líbila, že ji následný den zrealizovala, jen si přidala nějaké své prvky, jako např. dolepení peříček.

Obrázek 1: Slepice a kuřata – Aktivita č. 2 (vlastní fotka)

Obrázek 2: Slepice a kuřata – Aktivita č. 2 (vlastní fotka)

4.2.3 Aktivita č. 3

Téma: Ryby

Časové rozpětí: 30 min

Charakteristika dětí: V den mého výstupu bylo přítomno 8 dětí, z toho 5 dívek a 3 chlapci. Až na jednoho chlapce, který měl i podle paní učitelky během dne špatnou náladu se všechny děti chovaly ukázněně a projevovaly zájem jak během motivace, tak během samotné výtvarné aktivity.

Cíl v jazyce učitele:

- Představit dětem techniku empaketáž
- Rozvíjet jemnou motoriku u dětí
- Rozvíjet u dětí komunikační dovednosti

Cíl v jazyce dítěte:

- Tvořit pomocí techniky empaketáž
- Obalovat připravenou šablonu
- Odpovídat na dotazované otázky

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení, má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách
- **Komunikační kompetence:** ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému
- dovede využít informativní a komunikační prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon apod.)

Pedagogické strategie:

Organizační formy: řízená činnost

Výukové metody: rozhovor, popis, práce s obrazem, instruktáž

Prostředky a pomůcky: encyklopedie rybaření, šablona ryby, desky z tvrdého papíru, allobal, fixy decopren různých barev, modrý papír A3

Průběh činnosti:

Motivace

S dětmi jsem si nejprve zahrála pohybovou hru „rybičky rybičky rybáři jedou!“. Po hře si každé dítě vzalo svůj polštář a sedli jsme si společně do kruhu. Otevřela jsem encyklopedii rybaření, kde jsem dětem představila rozdělení ryb na mořské a sladkovodní. Děti mi ukazovaly ryby a říkaly, jaké už znají, nebo dokonce viděly. Následně jsem dětem představila techniku empaketáž. Vysvětlila jsem jim, že se jedná o techniku, kdy se nějaké předměty balí to různých materiálů, a že v našem případě dnes každý vytvoří obrys ryby, který následně obalí folií. Dětem jsem také ukazovala na tabletu fotky děl od dvojice umělců Christo a Jeanne-Claude, kteří tvořili velkoformátové empaketáže tím, že obalovali historické památky.

Hl. část

Děti jsem poslala ke stolu, kde jsem jim předem připravila tvrdé papírové desky, ze kterých děti nejprve tvořily obrys ryby. Každý si mohl udělat obrys ryby jaký jen chtěl. Pro inspiraci jsem jim nechala k dispozici encyklopedii, kde si mohly nějakou z ryb vybrat. Pro děti, které nevěděly jsem měla připravenou šablonu ryby, kterou mohly využít. Samotné desky byly poněkud tvrdé proto bylo zapotřebí použít ostré nůžky, se kterými děti normálně nepracují. Proto jsem děti informovala o tom, jak s těmito nůžky budeme manipulovat. Za mého dozoru každé z dětí bez problému vystříhlo svůj obrys. Následně jsem každému z dětí dala větší kus alobalu a zdůraznila, že s ním musí pracovat opatrně, protože má tendenci se trhat. Děti začaly obalovat své vytvořené šablony. Postupně dětem vznikaly čím dál tím plastičtější ryby. Dále jsem dětem rozdala zdobící fixy decopen, kterými ozdobily ryby různými vzory. Po dokončení si každé dítě přeneslo svou rybu na velký modrý papír, který představoval vodu.

Závěr

S dětmi jsem si sedla kolem modrého papíru (vody), který byl celý zaplněný vytvořenými rybami. Děti jsem poprosila, aby mi popsaly svou rybu. D: „*Já jsem udělal kapra, kterého jsem s tačkou lovil., Já jsem udělal klauna očkatého., Já mám zase takového okouna, kterému jsem udělal i ploutve.*“, S: „*A co se vám děti na práci nejvíce líbilo?* D:“ *Mně bavila práce s tou folií, i když se mi trochu trhala., Mně se zase líbí, jak se ty ryby lesknou.*“ Podle reakcí dětí bylo zřejmé, že se jim technika spojená s tématem moc líbila.

Vlastní reflexe

Dnešní aktivitu hodnotím, jako velmi vydařenou. S dětmi se mi povedlo zrealizovat vše, co jsem si připravila. Jsem ráda, že si vyzkoušely úplně novou technikou a postupy tvorby. Věřím, že se mi povedlo naplnit cíle a kompetence, které jsem si předem stanovila. Děti jsem částečně provázela celou aktivitou, ale zároveň jsem se jim snažila dát dostatek volného prostoru na individuální vyjádření. Podle zpětné vazby od učitelky se mi povedla organizace dětí během činnosti. Děti byly klidné, dělaly, co měly a poslouchaly, když jsem jim něco říkala. Osobně jsem si tento výstup moc užila.

Obrázek 4: Ryby – Aktivita č. 3 (vlastní fotka)

Obrázek 3: Ryby – Aktivita č. 3 (vlastní fotka)

4.2.4 Aktivita č. 4

Téma: Jaké vidíš zvíře?

Časové rozpětí: 35 min

Charakteristika dětí: V den výstupu se ve třídě nacházelo 9 dětí z toho 6 chlapců a tři dívky. Už od mého příchodu byl ve třídě chaos a děti byly poměrně rozdivočené. Pravděpodobně to mohlo být i tím, že už byl pátek. Během motivace se mi povedlo děti uklidnit.

Cíl v jazyce učitele:

- Představit dětem výtvarnou techniku muchláž
- Rozvíjet komunikační dovednosti u dětí
- Rozvíjet u dětí jemnou motoriku

Cíl v jazyce dítěte:

- Pracovat pomocí techniky muchláž
- Odpovídat na dotazované otázky
- Zmuchtat papír a následně jej opět narovnat

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení, má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách
- **Komunikační kompetence:** ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému

Pedagogické strategie:

Organizační formy: řízená činnost

Výukové metody: rozhor, popis, práce s obrazem

Prostředky a pomůcky: Různé druhy papírů (papír A4, tvrdý papír A4, karton), voskovky, vodové barvy

Průběh činnosti:

Motivace

S dětmi jsem si sedla na koberec a řekla jim, že si dnes opět představíme novou výtvarnou techniku Muchláz. S: „*Napadá vás děti, proč se tak tato technika jmenuje?*“ D: „*Něco s muchou? Já nevím.*“ Děti nevěděly, proto jsem si vzala obyčejný papír a začala ho před nimi muchlat. D: „*Proč to děláš paní učitelko? Ten papír bude pokrčený.*“ S: „*O to děti právě jde, aby byl ten papír pokrčený. Papír se zmuchlá, aby se na něm po jeho rozdělení vytvořily různé záhyby, ve kterých může každý něco vidět.*“ Následně jsem před děti položila různé druhy papírů, které si děti zkusily zmačkat. Zjistily, že ne s každým druhem papíru se tato technika dobře tvoří. Nakonec vyhodnotily, že nejlépe to jde s klasickým kancelářským papírem. S: „*Děti, protože během každé aktivity tvoříme nějaké konkrétní zvíře, tak bude tentokrát na vás, abyste si v těch vašich záhybech, které zmuchláním vytvoříte našly nějaké své.*“

Hl. část

Děti se přesunuly ke stolu, kde už měl každý připravený svůj papír. Děti se už těšily, že budou moci papír zmuchlat. Po zmuchlání děti opatrně rozdělaly a narovnal papír. Dvěma dětem se papír během rozdělávání roztrhl, proto jsem jim dala nové, které už následně rozdělaly bez potrhání. Následně si každé z dětí vzalo voskovku a snažilo se v množství vytvořených záhybů najít nějaký, který by mu připomínal zvíře. D: „*Já vidím berušku!*“, *Tady je trojúhelník, který vypadá jak zobáček kuřátka.*“, Až na jednoho chlapce si každé z dětí našlo nějaké zvíře. Chlapečkovi, který opravdu nevěděl jsem pomohla a společnou silou jsme nějaké také našli. Poté, co si každé dítě obtáhlo a vybarvilo svoje zvíře jsem přinesla vodové barvy. Každé z dětí si vybralo barvu, kterou vybarvilo pozadí svého obrázku. Některé děti se rozhodly pro více barev.

Závěr

Obrázky jsme nechaly chvíli zaschnout. Děti jsem poprosila, jestli by ostatním mohli svůj obrázek ukázat a představit. Děti postupně chodily a popisovaly své obrázky. D: „*Tady jsem nakreslil beránka, protože mi to přišlo, jako jeho tělo, když leží.*“, *Já tu mám berušku, kterou jsem viděla podle jejích nožiček.*“ Tímto způsobem každé dítě popsalo svůj obrázek a řeklo, co se mu např. nejvíce povedlo. Nakonec jsem děti pochválila a poděkovala jim za jejich práci.

Vlastní reflexe

Celkově hodnotím můj výstup pozitivně. Povedlo se mi děti upoutat motivací, kdy jsme si zkoušeli muchlat různé druhy papíru a představili celkovou techniku muchláž. Co se týče hlavní části aktivity, tak všechny děti postupovaly tak, jak jsme si předem řekli. Jeden chlapec byl z části, kdy měl hledat nějaké zvíře v ohybech poněkud smutný, protože žádné zvíře neviděl, proto jsem si k němu sedla a společně jsme zvíře našli. Stanovené pedagogické strategie, které jsem si zvolila mi přišly vyhovující k tomuto výstupu. Předem stanovené cíle se mi povedly naplnit.

Obrázek 5: Zvíře, které vidím – Aktivita č. 4
(vlastní fotka)

Obrázek 6: Zvíře, které vidím – Aktivita č. 4
(vlastní fotka)

4.2.5 Aktivita č. 5

Téma: Hadi

Časové rozpětí: 35 min

Charakteristika dětí: V den mého výstupu se ve třídě nacházelo 10 dětí z toho 6 chlapců a 4 dívky. Po celou dobu výstupu se děti chovaly ukázněně a postupovaly podle toho, jak jsme si předem stanovili.

Cíl v jazyce učitele:

- Představit dětem práci s recyklovaným materiálem
- Rozvíjet u dětí komunikační dovednosti
- Rozvíjet u dětí jemnou motoriku

Cíl v jazyce dítěte:

- Pracovat s odpadovým materiálem
- Sdělovat poznatky v rámci recyklace
- Vytvořit výtvarnou pomůcku

Klíčové kompetence:

- **Kompetence činnostní a občanská:** Dítě ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním podílí na utváření prostředí.
- **Kompetence k učení:** uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení, má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách
- **Komunikační kompetence:** ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému

Pedagogické strategie:

Organizační formy: řízená činnost

Výukové metody: vysvětlování, rozhovor, instruktáž,

Prostředky a pomůcky: Obrázky hadů, bublinková folie, rolky od toaletního papíru, papírové talířky, gumičky, nůžky, temperové barvy, červený papír A4, samolepící oči

Průběh činnosti:

Motivace

S dětmi jsem si sedla do kruhu na koberec a začala se jich ptát. S: „*Recyklujete děti doma?*“, D: „*Ano, doma recyklujeme!*“, *Já vím, do jaké barvy patří, jaký odpad.*“, „*My doma recyklujeme jen papír a plast.*“ Následně jsem před děti vytáhla recyklované materiály, které nám budou dále sloužit k výrobě výtvarné pomůcky. Jednalo se o bublinkovou folii, ruličky od toaletního papíru, papírové tácky a gumičky. Děti mi řekly, jak by každou z věcí správně roztřídily. S: „*Dneska děti využijeme tyto recyklované materiály a vyrobíme si z nich pomůcku, kterou následně ozdobíme naše dnešní vytvořené zvíře.*“ „*Každý z vás vytvoří svého hada z recyklovaného materiálu.*“ „*Když se podíváte na tady ty různé materiály, tak proč si myslíte, že jsem zvolila hada?*“ D: „*No, ty papírové tácky vypadají, jako stočené tělo od hada.*“, „*Ty bublinky vypadají, jak šupiny hada.*“ Hned jsem reagovala na reakce dětí S: „*Máte pravdu děti, z papírových tácků si každý vystřihne tělo hada, následně si vezmete ruličku, na jejíž konec položíte bublinkovou folii a gumičkou ji přichytíte, aby držela.*“ Z tašky jsem vytáhla již hotovou pomůcku, aby děti viděli, jak bude vypadat. Následně jsem si připravila obrázky hadů, které najdeme u nás v České republice. Rozdělili jsme je na ty jedované a nejedované. Také jsem dětem řekla, co dělat/nedělat, když takového hada náhodou potkáme.

Hl. část

Poprosila jsem děti, aby mi pomohly s jednotlivými recyklovanými materiály a přesunuli jsme se na zem, kde jsem již měla připravený ubrus. Nejprve si každé z dětí vzalo ruličku od toaletního papíru, přes kterou položilo část bublinkové folie. Bylo důležité, aby děti přiložily bublinkovou folii tak, aby směřovala výstupky směrem nahoru. Následně každé z dětí dostalo jednu gumičku, kterou se snažilo přichytili folii k ruličce. Pro některé děti bylo obmotání náročnější, proto jsem jim s uchycením pomohla. Následně jsem dětem rozdala papírové talířky, na kterých jsem jim dopředu nakreslila spirálu, podle které měly stříhat. Opět se našly děti, pro které bylo stříhání podle spirály náročnější a byly nešťastné, že to nemají vystřižené tak, jak by chtěly. Děti jsem povzbudila v tom, že to vůbec nevádí, protože je stejně každý trochu jiný ve svém tvaru, tak vzhledu. Poté už jsem připravila různé temperové barvy. Nejprve si každé z dětí vybralo libovolnou barvu, do které namočilo svoji

přípravenou pomůcku a obtisklo na připravené tělo hada. Díky bublinkové folii se dětem začal tvořit zajímavý potisk připomínající šupiny hada. Děti byly z aktivity nadšené. Tím, že děti namáčely pomůcku do různých barev vznikaly zajímavé kombinace. Jakmile mělo každé z dětí dokončené a obarvené tělo hada, tak jsem měla připravený červený papír, ze kterého si ještě každý vystříhl jazyk a následně nalepil ze spodu hadí hlavy. Pro oživení jsem ještě přinesla samolepící oči, kterými mohly dozdobit finální výtvar.

Závěr

Všechny hady jsme nechaly schnout na ubruse a stoupli jsme si kolem něj. Každé z dětí ukazovalo na svého hada, a jak moc se mu povedl. Děti jsem se zeptala: „*O čem jsme si dnes povídali?*“ D: „*Dneska jsem se bavili o recyklování.*“, „*Že si z toho můžeme něco vyrobit.*“, „*Že na hada nesmíme sahat ani šlapat.*“, „*Že je zmiže jedovaná.*“ Každé z dětí mi povědělo, co mu nejvíce utkvělo v paměti. Na konec jsem už každé z dětí pochválila a poděkovala za jejich práci.

Vlastní reflexe

Dnešní výstup jsem si moc užila. Během motivace se mi děti povedlo zaujmout různými materiály, se kterými se pravidelně setkávají, ale většinou je jen roztřídí a dále s nimi nepracují. Co se týče náročnosti výstupu, tak odpovídala přiměřeně k věku dětí. Z hlediska naplnění stanovených cílů hodnotím výstup jako zdařilý. Děti byly schopné bez větších problémů vytvořit pomůcku, kterou následně používaly ve výtvarné aktivitě. Organizace výstupu byla přehledná, klidná a zdařilá. Všechny děti věděly, co přesně mají dělat. Zdálo se, že je aktivita velmi zaujala.

Obrázek 9: Hadi – Aktivita č. 5 (vlastní fotka)

Obrázek 10: Hadi – Aktivita č. 5 (vlastní fotka)

4.2.6 Aktivita č. 6

Téma: Psi a kočky

Časové rozpětí: 40 min

Charakteristika dětí: V den mého výstupu se ve třídě nacházelo 10 dětí z toho 6 dívek a 4 chlapci. Po celou dobu děti postupovaly podle předem stanovených pravidel. Ve třídě panovala uvolněná atmosféra.

Cíl v jazyce učitele:

- Představit dětem výtvarnou techniku koláž
- Rozvíjet jemnou motoriku u dětí

Cíl v jazyce dítěte:

- Pracovat pomocí techniky koláž
- Lepit jednotlivé kousky novin

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení, má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- **Komunikativní kompetence:** ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému

Pedagogické strategie:

Organizační formy: řízená činnost

Výukové metody: Popis, rozhovor, instruktáž, práce s obrazovým materiálem

Prostředky a pomůcky: tablet, noviny, letáky, barevné papíry, nůžky, lepidla

Průběh činnosti:

Motivace

S dětmi jsme si sedli na koberec do kroužku. Dětem jsem sdělila, že se dnes seznámíme s technikou koláž. S: „*Už jste někdy toto slovo slyšely?*“, D: „*Já ne.*“, „*To zní jako koláč.*“ Všechny děti se samozřejmě smály. Dětem jsem tedy řekla, že při využívání techniky koláž se lepí různé části vedle sebe, nebo na sebe. Může se jednat o noviny, letáky, látky a různé jiné materiály. Následně jsem dětem ukázala fotky různých takových koláží, které někdo tvořil. D: *To je moc krásné.*“, „*Jé, tady má ten kuň hodinky v hřívě.*“ Jako dnešní téma jsem si zvolila „Psi a kočky“, protože se svou učitelkou zrovna probírají domácí mazlíčky. Dětem jsem nachystala staré noviny na vylepení jednoho ze zvířat a různé barevné papíry, jako pozadí a tužky na předkreslení.

Hl. část

Děti si sedly kolem připraveného ubrusu na zem, kde si už každý vybral jedno barevné pozadí a pár plátků novin/letáků. Dalším krokem bylo to, že si děti vzaly tužku předkreslily si jedno zvíře, které si vybraly. Následně si už vzaly noviny/letáky a začaly si trhat, nebo vystrihovat kousky, které následně vlepovaly do předpřipraveného obrysu. Když měly děti vylepenou koláž, tak vzaly barevné papíry, ze kterých zvířatům vystřihly oči, čumáky a fousky. Tyto části následně nalepily.

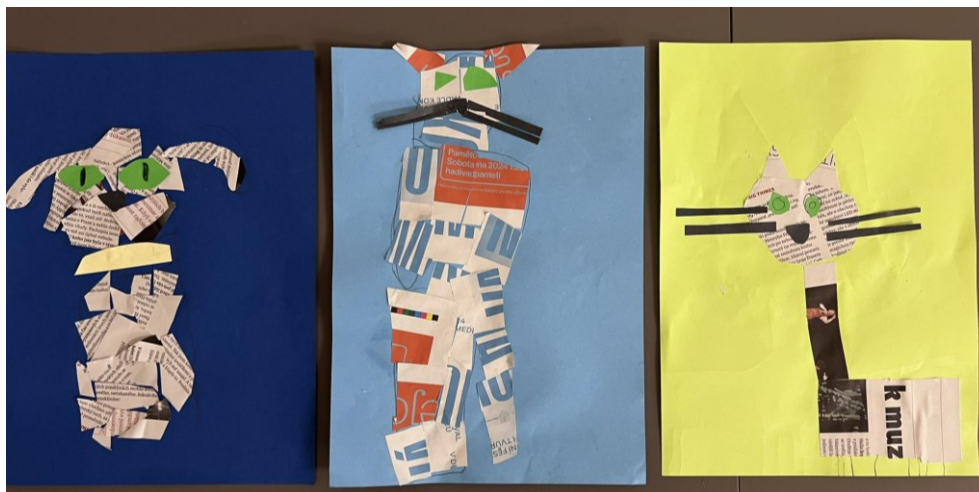
Závěr

Každé z dětí si vzalo svou koláž a sedli jsme si na koberec, kde jsem jim pokládala následné otázky: „*Jak se vám dnes během aktivity dařilo?*“ D: „*Mně se povedla kočička, kterou jsem vylepila takovýma velkýma písmeny.*“, „*Já jsem svému pejskovi udělal stejné uši, jako má ten náš.*“, „*Já mám asi ty nejdelší fousky.*“ Každé z dětí mi pár větami okomentovalo svou koláž. S: „*Přišla vám tato aktivita náročná?*“ D: „*Mně trochu jo, protože jsem si natrhal malé kousičky a špatně se mi to lepilo.*“, „*Já jsem si nemohla vybrat, jaké kousky novin požiju.*“, „*Mně se špatně stříhalo z letáku, protože se mi trhal.*“ Od dětí jsem tímto dostala zpětnou vazbu k aktivitě. Na konec jsem všem poděkovala za jejich aktivitu.

Vlastní reflexe

Celkově bych dnešní aktivitu ohodnotila jako zdařilou. Pro děti byla tato technika zcela nová a to, že měly pracovat s noviny a letáky je velmi zaujalo. Před aktivitou jsem se obávala náročnosti, protože jsem nepřipravila ani žádnou šablonu, do které by pouze

jednotlivé části vlepovaly, ale takto si musel každý nakreslit zvíře a následně jej postupně vylepit. I když to dětem zabralo více času, tak si s tím každý na konec poradil a myslím si, že se i výsledné koláže moc povedly. Zpětně volím práci na zemi jako ideální volbu, protože byly všechny děti pospolu a mohly si tak navzájem komentovat a radit během tvoření. Po vysvětlení postupu jsem už na děti spíše jen přihlížela a v případě jim radila, nebo pomohla.

Obrázek 7: Psi a kočky – Aktivita č. 6 (vlastní fotka)

4.2.7 Aktivita č. 7

Téma: Ovce

Časové rozpětí: 40 min

Charakteristika dětí: V den realizace se ve třídě nacházelo 8 dětí, z toho 5 chlapců a 3 děvčata. Již od mého příchodu byly děti rády, že mě vidí a byly zvědavé, co si dnes vytvoříme. Po celou dobu výstupu se děti chovaly ukázněně a dělaly, co měly.

Cíl v jazyce učitele:

- Představit dětem výtvarnou techniku quilling
- Rozvíjet jemnou motoriku u dětí
- Podpořit komunikaci ve skupině

Cíl v jazyce dítěte:

- Pracovat pomocí techniky quilling
- Tvořit spirály z pruhů papíru
- Domlouvat se s ostatními ve skupině

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení, má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- **Komunikativní kompetence:** ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému

Pedagogické strategie:

Organizační formy: kooperativní výuka

Výukové metody: popis, rozhovor, instruktáž, demonstrace, práce s obrazovým materiálem

Prostředky a pomůcky: tablet, tvrdý bílý papír A3, vytvořená šablona hlavy a nohou ovce, proužky kreslicího papíru (bílá a béžová), tužka, bílá fixa, bílá pastelka, lepidla

Průběh činnosti:

Motivace

Každé z dětí si vzalo svůj polštář a sedlo si za mnou do kruhu. Dětem jsem sdělila, že si vyzkoušíme další netradiční výtvarnou techniku s názvem quelling. Pro děti byla technika úplně nová, a dokonce o ni ani neslyšely. Nejprve jsem tedy popsala techniku a následně je instruovala o tom, jakým způsobem budou postupovat. Dětem jsem dále předvedla demonstraci samotného postupu. Na závěr motivace jsem dětem představila zvíře, které budou společně tvořit pomocí techniky quelling a tím byla ovce. Měla jsem připravené obrázky různých druhů ovcí. D: „*Jé takové ovce já znám, ty máme na chatě.*“, „*Já mám z ovečky papučky.*“, „*Já jsem krmila ovce tou dlouhou trávou.*“. Postupně jsme si prošly jednotlivé druhy. Nakonec děti společně rozhodly, že si vytvoří ovci s černou hlavou a nohami.

Hl. část

Děti si odnesly své polštáře a já mezi tím nachystala černé kartony na zem. Dětem jsem dala šablonu hlavy a nohou ovce. Děti se musely domluvit, kdo bude obkreslovat, kdo stříhat, a kdo na závěr lepit vystřižené části na papír. K mému překvapení si děti rozdělily role bez problému. Přišlo mi to tak, že se opravdu rozdělily podle toho, co komu jde. Dvě holčičky a chlapec se pustili do obtahování pastelkou podél šablony. Následně dvě další děti, které vystříhly obtažené části z kartonu. Lepení se ujaly tři nejmladší děti, které polepené části nalepily na velký bílý papír. Na dokončení základu ovce jsem ještě poprosila chlapce, který byl poněkud nepozorný, aby tužkou spojil tělo, do kterého se budou vkládat vytvořené spirály. Po dokončení základu jsem každému z dětí rozdala jednu špejli, do které jsem předem vyřízla rýhu na proužky papíru. Dále jsem doprostřed kruhu položila sáček s nastříhanými proužky papíru. Děti jsem vyzvala, aby si každý vzal jeden a začal pracovat podle postupu, který jsem jim předvedla během motivace. Děti byly moc šikovné a opravdu se každému povedlo vsunout proužek papíru do mezery ve špejli. Samotné namotávání bylo pro děti o trochu těžší, protože měl papír tendenci se neustále rozmotávat. Některý dětem jsem pomohla špejli držet a nechala jsem je, aby alespoň prsty obmotávaly špejli. Po domotání si každé z dětí sesunulo spirálu ze špejle a lepidlem přilepilo konec. Hotovou spirálu každé z dětí lepidlem ještě přilepilo do vyznačeného těla ovce. Postupně se ovce skoro celá vyplnila jednotlivými spirály.

Závěr

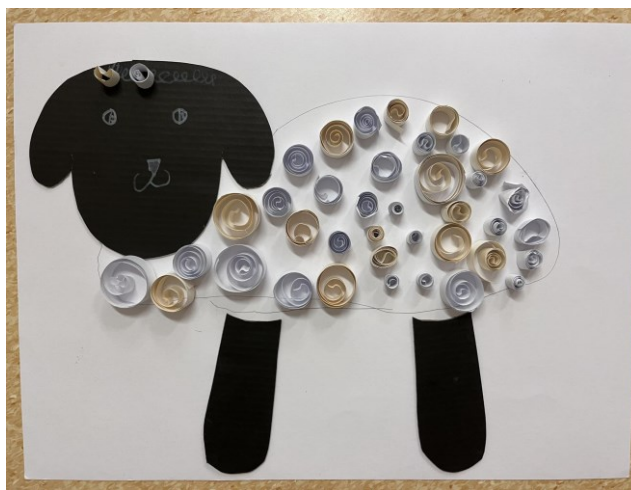
Vytvořenou ovci jsem opřela tak, aby na ni všechny děti viděly. Děti jsem pochválila, jakou krásnou ovci společně vytvořily. Následně jsem se dětí ptala, jak hodnotí dnešní aktivitu. D: „Pro mě byla aktivita těžká, protože mi spirála nechtěla držet.“, „Mně se aktivita líbila a udělala jsem čtyři spirály.“, „Já jsem udělal jednu malou spirálu a druhou velkou.“, „Aktivita byla jednoduchá, úplná hračka.“ Tímto způsobem jsem nechala každé z dětí, aby se vyjádřilo k aktivitě. Na konec jsme společně vytvořenou ovci umístili na nástěnku, protože se jim zrovna hodila k tématu, kdy probírali zvířata na statku.

Vlastní reflexe

Mou dnešní aktivitu bych ohodnotila pozitivně. Za mě byly pedagogické strategie vhodně zvolené k aktivitě. Tím, že jsem si udělala potřebnou přípravu doma, tak nenastal problém ani v postupu, tak v nachystaném materiálu. Paní učitelka po celou dobu mého výstupu seděla vedle nás a šlo vidět, že se jí aktivita líbila. Sama dodala, že nápad s technikou quelling ráda ještě někdy využije, i když ji přišla poměrně náročná

Obrázek 10: Ovce – Aktivita č. 7 (vlastní fotka)

Obrázek 11: Ovce – Aktivita č. 7 (vlastní fotka)

4.2.8 Aktivita č. 8

Téma: Ježci

Časové rozpětí: 35 min

Charakteristika dětí:

Cíl v jazyce učitele:

- Představit dětem práci se samotvrdnoucí hmotou
- Rozvíjet jemnou motoriku u dětí

Cíl v jazyce dítěte:

- Vytvarovat z hmoty ježka
- Zapíchat špejle do vytvarované hmoty

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení, má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách

se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

Pedagogické strategie:

Organizační formy: řízená činnost

Výukové metody: popis, rozhovor, instruktáž, práce s obrazovým materiálem

Prostředky a pomůcky: tablet (obrázky ježků), šablona (obrys ježka), tvrdé papíry A4, tužky, samotvrdnoucí hmota, špejle, temperové barvy

Průběh činnosti:

Motivace

Děti jsem poprosila, aby si vzaly své polštáře a sedly si do kruhu. Dětem jsem začala představovat další netradiční techniku, čímž byla práce s plastikou. Dětem jsem představila více materiálu, se kterými se dá tato technika realizovat – hlína, sádra, modelovací hmota, recyklovaný materiál apod. Následně jsem vytáhla materiál, se kterým budou děti pracovat,

čímž byla samotvrdnoucí hmota. S: „Znáte děti tuto hmotu, nebo je tu někdo, kdo s ní už někdy pracoval?“, D: „S takovou jsem ještě nepracoval.“, „To vypadá, jak bílá plastelína.“, „Vždyť to je plastelína, ne?“. Dětem jsem následně popsala, že práce s touto hmotou je podobná plastelíně, akorát, když ji pak necháme pár dnů odležet, tak nám ztvrdne. Následně jsem vytáhle špejle, které jsme předchozí den využívali při technice quelling. Dětem jsem řekla, že by byla škoda tyto špejle po jedné aktivitě vyhodit, a proto je dnes opět použijeme. S: „Děti, jaké zvířátko by nám mohlo vzniknout z tady té hmoty a špejlí?“, D: „Možná by ty špejle mohly být, jako nožičky nějakého zvířátka.“, „To by mohly být bodliny, jak má ježek.“, „To by mohla být tykadla.“ S: „Všechny vaše typy by se samozřejmě z této hmoty a špejlí daly realizovat, ale já jsem si pro vás vybrala jako zvíře ježka. Zrovna nedávno jsem na něj narazila při své cestě domů.“ Dětem jsem na tabletu ukazovala obrázky ježků, které si následně prohlédly, jako inspiraci před tvořením. Na konec motivace jsem jim popsala, jak budou takového ježka tvořit.

Hl. část

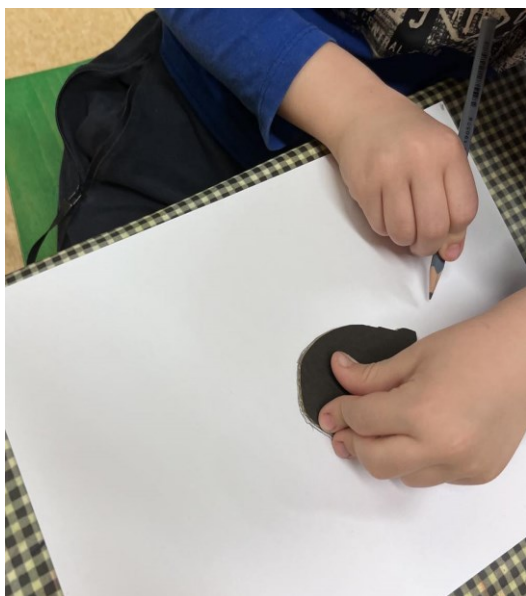
Děti jsem poslala ke stolům, kde jsem jim dopředu připravila ubrusy. Když byly všechny děti usazené, tak jsem jim rozdala tvrdé papíry a několik šablon z kartonu, které byly vystřižené do obrysu ježka. Děti si nejprve obtáhly tužkou šablonu, čímž jim vzniklo určité vyhraněné místo na následnou aplikaci hmoty. Každé z dětí dostalo stejný díl samotvrdnoucí hmoty. Dětem jsem ještě sdělila, že bude dobré, když si nejprve udělají jednu větší kuličku, jako tělo a jednu menší pro tvorbu hlavy. I přes mou radu se každé dítě s tělem ježka vypořádalo podle sebe, což jsem byla ve finále ráda. Po dokončení těla jsem dětem rozdala špejle, které měly za úkol nalámat, a následně vpichovat do vytvořeného těla jako bodliny. Po dokončení jsem dětem přinesla temperové barvy, kterými si mohly ježka nabarvit. Finální výrobky jsme umístili na topení, aby co nejdříve vyschly.

Závěr

S dětmi jsem se ještě na chvíli přesunula na koberec, kde jsem jim pokládala doplňující otázky k výtvarné aktivitě. S: „Děti, jak se vám dnešní aktivita líbila?“ D: „Mně se moc líbila, protože pak můžu dát ježka mamince.“, „Mně bavilo, jak jsme zapichovali ty špejle, protože jsem je udělal úplně dlouhé.“, „Ráda bych si takovou hmotu koupil domů, abych mohl ještě něco vyrobit.“, „Mně se líbilo, že jsem mohla udělat i misku na pití pro ježka.“ Děti se postupně vyjádřily k proběhlé aktivitě. Na závěr jsem jim sdělila, že si každý svůj výrobek samozřejmě odnese domů, ale bude potřeba ho ještě pár dnů nechat ve školce, aby dostatečně zatvrdl.

Vlastní reflexe

Ze zrealizované aktivity mám dobrý pocit. Děti byly velmi šikovné a pracovaly podle toho, jak jsme si předem řekli. Děti se mi povedlo ze začátku namotivovat, díky čemu se opravdu těšily na samotné tvoření. Během práce jsem se cítila uvolněně a rozhodně mnohem více jistě, jak při realizaci mé úplně první aktivity. Tím, že už na mě byly děti zvyklé se mi s nimi komunikovalo opravdu dobře a cítila jsem, že už jsem si vybuodovala takový zdravý respekt, který mi celkovou práci ulehčoval. Věřím, že si děti díky každé jedné aktivitě rozšířily své obzory v rámci výtvarných technik, tak i využívaných materiálů během nich.

Obrázek 8: Ježek – Aktivita č. 8 (vlastní fotka)

Obrázek 9: Ježek – Aktivita č. 8 (vlastní fotka)

5 EVALUACE SADY AKTIVIT

Evaluace sady aktivit byla zpracována dvojím způsobem – hodnocením od pozorující učitelky a mou vlastní reflexí. V obou případech byla stanovena určitá kritéria pro posouzení jednotlivých aktivit: zhodnocení adekvátnosti aktivity, zhodnocení didaktických strategií, reakce dětí na aktivitu, zhodnocení práce dětí a návrhy na změnu. Tato posouzení byla zaznamenána do tabulek. Tento způsob evaluace jsem si zvolila z důvodu, aby bylo možné sledovat posudky stejných oblastí z dvou různých pohledů – z pohledu pozorující učitelky a z pohledu mého.

Od učitelky jsem dostala zpětnou vazbu, která vycházela z mých předem stanovených kritérií: zhodnocení adekvátnosti aktivity, zhodnocení didaktických strategií, reakce dětí na aktivitu, zhodnocení práce dětí a návrhy na změnu + další poznámky. Zpětná vazba od učitelky k jednotlivým kritériím byla poměrně stručná, proto jsem ji dala prostor i k dalšímu vlastnímu vyjádření, kdy jsem ke kritériu „návrhy na změny“ připsala ještě + další poznámky.

V závěrečné části evaluace jsem provedla komparaci vlastní reflexe a hodnocení od učitelky, kdy jsem stanovila tato kritéria: zhodnocení adekvátnosti aktivity, zhodnocení práce dětí, zhodnocení didaktických strategií a práce studentky. Nejprve jsem u každého z kritérií vyhodnotila pozitiva (+) a negativa (–) v tabulce a následně jsem je shrnula do souvislého textu pod tabulkou.

5.1 Evaluace jednotlivých aktivit

Aktivita č. 1 – Krokodýl

Vlastní reflexe:

Tabulka 2: Vlastní reflexe – Aktivita č. 1 (*vlastní zpracování*)

Krokodýl – práce s recyklovaným materiálem	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivita tvoření krokodýla z vaječných kartonů byla pečlivě zvolena tak, aby korespondovala s věkovými schopnostmi dětí. Děti si uvědomily znovu využitelnost recyklovaných materiálů. V rámci tématu si děti rozšířily vědomosti o krokodýlech.
Zhodnocení didaktických strategií	Jako organizační forma byla zvolena kooperativní výuka, které mi přišla adekvátní pro tuto aktivitu, kdy děti společně vytvořily krokodýla. Metody také hodnotím jako vhodně zvolené. Během motivace jsem se zaměřila na rozhovor s dětmi, práci s obrazem, kdy jsme si představily různé druhy krokodýlů. Byla zvolena i metoda instruktáže, kdy jsem dětem představila postup.
Reakce dětí na aktivitu	Poté, co jsem před děti vytáhla plata vajec byly překvapeny, že z nich budeme něco tvořit, protože je doma obvykle vyhazují, nebo opakovaně používají k jejich primárnímu využití. Když jsem dětem sdělila, že si z nich vytvoříme krokodýla, tak se některé smály, protože si to asi nedokázaly představit. Na konci motivace se už děti nemohly dočkat samotného tvoření.
Zhodnocení práce dětí	Děti po celou dobu jevily zájem o dané téma. Bez problému si každé dítě odstříhlo svoji část z plata, na kterém následně pracovalo. Děti jsem během práce nemusela jakkoliv napomínat. Jejich práci hodnotím jako vydařenou.
Návrhy na změnu	I když jsem s celkovou aktivitou spokojená, tak s odstupem času uvažuji, že by se to tvorby krokodýla dalo využít více druhů recyklovaného materiálu, jak jen plata od vajec.

Hodnocení od učitelky:

Tabulka 3: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 1 (*vlastní zpracování*)

Krokodýl – práce s recyklovaným materiálem	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivitu hodnotím, jako adekvátně zvolenou k dané skupině dětí.
Zhodnocení didaktických strategií	Studentka velmi dobře zvolila organizační formu (kooperativní výuka). Moc se mi líbila motivace, kterou si pro děti připravila.
Reakce dětí na aktivitu	Děti byly z aktivity nadšené. Moc se jim zvolené téma líbilo.
Zhodnocení práce dětí	Děti pracovaly s chutí od začátku do konce. Měly velkou radost z finálního výsledku.
Návrhy na změnu + další poznámky	Možná bych pro příště místo vodových barev zvolila barvy temperové, ale zase skrze motivaci, že žije krokodýl ve vodě by to vlastně nemuselo dělat problém skrze tuto spojitost.

Aktivita č. 2 – Slepice a kuřata

Vlastní reflexe:

Tabulka 4: Vlastní reflexe – Aktivita č. 2 (*vlastní zpracování*)

Slepice a kuřata – Body art	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivita, při které jsem dětem představila výtvarnou techniku Body art. mi přišla jako přiměřená k dané skupině dětí. K mému překvapení jsem se dozvěděla, že paní učitelka techniku nevyužívá, protože děti často dělají s prstovými barvami, co nemají. Proto jsem i ráda, že jsem jednu takovou aktivitu do své sady zařadila.
Zhodnocení didaktických strategií	Jako organizační forma byla zvolena řízená činnost. Zpětně to hodnotím, jako dobrou volbu skrze to, že jsem po celou dobu byla u dětí, které jsem vedla výtvarným procesem. Díky zvoleným metodám se mi povedlo postupovat podle toho, jak jsem si předem naplánovala.
Reakce dětí na aktivitu	Reakce dětí byla velmi pozitivní. Již během motivace byli nadšení, že budou moci využít své tělo, jako výtvarný prostředek. V průběhu aktivity děti bavilo nanášení barev na své dlaně a prsty.
Zhodnocení práce dětí	Celkovou práci dětí hodnotím kladně. Od samotné motivace bylo vidět, že se děti těší na celkový průběh. Během hlavní části děti pracovaly ukázněně podle toho, jak jsme si předem řekli.
Návrhy na změnu	Co se týče nějakých změn, tak bych děti méně limitovala v tématu. Jelikož jsem věděla, že pracuji s omezeným časem, tak jsem předem stanovila dané téma. Pro příště bych dětem ráda dala volnou ruku, aby si vytvořily zvíře, jaké budou chtít. Také bych se s nebála použít např. chodidla.

Hodnocení od učitelky:

Tabulka 5: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 2 (*vlastní zpracování*)

Slepice a kuřata – Body art	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivita byla sice jednoduchá, ale opravdu je v jednoduchosti krása. Aktivitu vnímám jako adekvátní.
Zhodnocení didaktických strategií	Každé z dětí sice pracovalo samo na svém obrázku, ale i tak byly všechny děti společně u jednoho ubrusu, což se mi líbilo. Motivace byla skvělá. Děti byly uchvácené videem u motivace, kdy sledovaly vývoj kuřete.
Reakce dětí na aktivitu	Reakce na aktivitu byla velmi pozitivní. Kdyby se to dětem nelíbilo, tak by se například bavily, nebo ti začaly odbíhat, ale k ničemu takovému za celou dobu nedošlo.
Zhodnocení práce dětí	Děti pracovaly ukázněně, a tím, jak dlouho u obrázku zůstaly ti hezky ukázaly svůj zájem a zaujetí z aktivity.
Návrhy na změnu + další poznámky	<p>Pro příště bych možná do finálního obrázku např. přilepila peříčka. Dost si zakládám na ploše, takže bych ještě možná nechala děti si první vybarvit pozadí, i když je pravda, že by pak tak samotné otisky nevynikly. Přišlo mi skvělé, že studentka dala prostor každému z dětí k obrázku přistupovat podle sebe.</p> <p style="text-align: center;">Každé dítě mělo své osobité dílo.</p> <p>Studentka mě inspirovala, a proto jsem techniku o pár dnů později opět využila.</p>

Aktivita č. 3

Vlastní reflexe:

Tabulka 6: Vlastní reflexe – Aktivita č. 3 (*vlastní zpracování*)

Ryby – Empaketaž	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Edukační činnost byla zvolena vhodně. Díky činnosti šla zhodnotit úroveň jemné motoriky každého z dětí i schopnost soustředit se a dokončit činnost.
Zhodnocení didaktických strategií	Organizační forma a metody práce s dětmi byly zvoleny vhodně. Pro děti byla technika zcela nová, proto byla potřeba je provést celým procesem. Díky vhodně zvoleným pedagogickým strategiím se mi povedlo naplnit všechny předem stanovené cíle.
Reakce dětí na aktivitu	Ve chvíli, kdy jsem během motivace vytáhla fólii, tak se děti začaly smát. Děti: „Ten maminka používá v kuchyni.“, „My ho máme vždycky, když grilujeme.“ Moc mi nevěřily, když jsem jim řekla, že ho dnes využijeme při tvoření. V průběhu hlavní části děti moc bavilo obalování a postupné tvarování ryby.
Zhodnocení práce dětí	Děti, které se dokázaly do činnosti ponořit, si obalily dokonce více ryb. Moc mě potěšilo, jak byly děti samostatné a šikovné. Během motivace byly velmi zvědavé a komunikativní.
Návrhy na změnu	Co se týče změn, tak bych pro příště bych dětem ještě dala vatu, kterou by polepily základní obrys ryby, aby při obalování působila ještě více plasticky. Jinak jsem byla s postupem činnosti spokojená.

Hodnocení od učitelky:

Tabulka 7: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 3 (*vlastní zpracování*)

Ryby – Empaketaž	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivitu jsem vnímala, jako adekvátní. Děti hodnotily náročnost různě, což mi přijde v pořádku. Nedávat ani moc těžkou, a ani moc lehkou aktivitu.
Zhodnocení didaktických strategií	Moc se mi líbil přístup studentky, díky kterému se děti opravdu ponořily do motivace a měly velkou chuť komunikovat. Také zapojení pohybové hry beru, jako skvělý nápad. Didaktické strategie hodnotím, jako vhodně zvolené.
Reakce dětí na aktivitu	Děti byly velmi překvapené, když jsi vytáhla fólii, kterou většinou vidí doma v kuchyni, a ne během výtvarky. Těšily se na práci.
Zhodnocení práce dětí	Až na malé potíže skrze stříhání děti obalování alobalem velmi bavilo. Samotné zdobení ryby se mi také moc líbilo, protože každému vznikla jeho originální ryba. Děti u zdobení strávily poměrně dlouhou dobu.
Návrhy na změnu + další poznámky	Změnila bych určitě papírové desky, které byly pro děti opravdu dost tvrdé na vystříhnutí. Je pravda, že s klasickými nůžky jim to šlo, ale kdyby měly pracovat s těma svýma, tak by je to možná i odradilo. Takže možná pro příště dětem jednotlivé ryby vystříhnout dopředu. Jinak se mi velmi líbil nápad s použitím alobalu, který dal rybám opravdu krásný lest, jako nějakým sled'ům v moři.

Aktivita č. 4

Vlastní reflexe:

Tabulka 8: Vlastní reflexe – Aktivita č. 4 (*vlastní zpracování*)

Zvíře, které vidím – Muchláz	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Tato technika je z pohledu adekvátnosti pro děti vhodná. I když postup muchláže, který jsem s dětmi realizovala byl pro některé náročnější. Techniku jsem také chtěla realizovat proto, že jsem věděla, že ji ještě paní učitelka s dětmi nedělala.
Zhodnocení didaktických strategií	Organizační forma a metody jsem vnímala, jako dobře zvoleny. Děti se seznamovaly s novou technikou a jejím postupem, proto jsem vnímala řízenou činnost, jako dobrou volbu. Během výstupu se mi povedly naplnit předem stanovené cíle.
Reakce dětí na aktivitu	Většinu dětí tato technika bavila. Techniku muchláz ještě nikdy s paní učitelkou nedělali, takže zprvu moc nechápaly, proč ten papír „ničíme“. Během motivace jsem jim tedy ukázala díla od různých umělců, kteří tvořili právě pomocí této techniky. Děti si také velmi užívaly, jak mohly papíry muchlat.
Zhodnocení práce dětí	Všechny děti až na jednu holčičku pracovaly bez problému. Holčička byla smutná z toho, že musela papír pomuchlat a nemohla si malovat na rovný papír. Udělaly jsme spolu kompromis, že si jeden obrázek zkusí na pomuchlaný papír a druhý na nový nepomuchlaný
Návrhy na změnu	Díky tomu, že může mít muchláz více postupů, tak bych zkusila zrealizovat nějaký jednodušší z nich. I když se jednalo o nejstarší děti, tak pro ně bylo poměrně náročné najít nějaký tvar ve vzniklých záhybech. Pro obměnu můžeme kousky zmuchlaného papíru využít při koláži, či ho různě lepit do malby. Důležité je ponechat dětem prostor a čas pro to, aby se s technikou seznámily a mohly plně zapojit fantazii, a tak se dále rozvíjet.

Hodnocení od učitelky:

Tabulka 9: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 4 (*vlastní zpracování*)

Zvíře, které vidím – Muchláz	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivita mi přišla náročnější skrze to, že pro děti bylo poměrně těžké najít zvíře ve vniklých záhybech.
Zhodnocení didaktických strategií	Studentka opět zaujala motivací, kdy přinesla různé druhy papíru a děti zkoušely, z jakým z nich by šla tato technika nejlépe provést.
Reakce dětí na aktivitu	Děti tato nová technika zaujala. Hlavně chlapce bavilo samotné muchlání.
Zhodnocení práce dětí	Ze začátku se děti těšily, ale v průběhu, kdy se některým nedařilo zvíře najít nadšenost odpadla.
Návrhy na změnu + další poznámky	Určitě by nebylo špatné děti nechat, aby si samy v záhybech něco našly bez ohledu na téma. Ale chápu, že by to pak nedávalo smysl v rámci celé sady. Beru jako velké plus, že při této aktivitě děti mohly rozvíjet své kreativní myšlení. Tuto techniku ráda využiji, ale zase trošku jiným způsobem.

Aktivita č. 5

Vlastní reflexe:

Tabulka 10: Vlastní hodnocení – Aktivita č. 5 (*vlastní zpracování*)

Hadi – Práce s odpadovým materiálem	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Po realizaci aktivity mohu posoudit, že byla aktivita adekvátní k dané skupině dětí. I když jsem již v jedné z aktivit využívala recyklovaný materiál, tak mi přišlo přínosné využít ještě více druhů takových materiálů, se kterými se děti setkávají např. v domácnosti.
Zhodnocení didaktických strategií	Jako organizační formu jsem si zvolila řízenou činnost, kterou zpětně hodnotím, jako vhodnou volbu. Metody byly zvoleny vhodně. Hojně jsem využívala samostatné práce dětí, kdy bylo třeba, tak jsem využila metod slovních zejména vysvětlení či rozhovor. Pomůcky byly zvoleny adekvátně. Stanovené cíle u této aktivity byly naplněny.
Reakce dětí na aktivitu	Děti reagovaly velmi pozitivně. Během motivace děti manipulovaly s jednotlivými materiály, které vždy okomentovaly. Během hlavní části bylo jeden chlapec smutný, protože mu nešla dobře bublinková folie uchytit gumičkou, ale s tím jsem mu samozřejmě pomohla. Některé s dětí si chtěly dělat i dalšího hada, kde by zase využily jinou kombinaci barev.
Zhodnocení práce dětí	Děti se během práce snažily a soustředily. Náročnější pro některé z dětí bylo stříhání, kdy se ne všem dařilo následovat nakreslenou spirálu. V rámci jemné motoriky jsem zaznamenala, že dětem dalo více práce upevnit gumičkou bublinkovou folii. Jinak děti pracovaly samostatně.
Návrhy na změnu	S celkovou aktivitou jsem spokojená. Jsem ráda, že se mi podařilo zapojit více recyklovaného materiálu. I když byly některé z částí z výstupu pro děti náročnější, tak se s tím nakonec popasovaly.

Hodnocení od učitelky:

Tabulka 11: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 5 (vlastní zpracování)

Hadi – Práce s odpadovým materiálem	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivitu hodnotím jako adekvátní k této skupině dětí.
Zhodnocení didaktických strategií	Moc se mi líbilo, jakým způsobem dokázala studentka namotivovat děti skrze různé druhy hadů žijící u nás. Moc se mi líbilo, jakým způsobem vedla děti.
Reakce dětí na aktivitu	Děti na aktivitu reagovaly velmi kladně. Možnost tvorby vlastní výtvarné pomůcky je opravdu zaujala.
Zhodnocení práce dětí	Tím, že děti aktivita bavila, tak pracovaly ukázněně od začátku až do konce. Každému z dětí vznikl jeho originální had.
Návrhy na změnu + další poznámky	Nic bych u této aktivity neměnila. Nápad mi přišel opravdu nápaditý. Mě samotnou by asi taková aktivita ani nenapadla.

Aktivita č. 6

Vlastní reflexe:

Tabulka 12: Vlastní reflexe – Aktivita č. 6 (*vlastní zpracování*)

Psi a kočky – Koláž	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivita tvoření krokodýla z vaječných kartonů byla pečlivě zvolena tak, aby korespondovala s věkovými schopnostmi dětí. Dětem byla představena pro ně zcela nová výtvarná technika koláž. Aktivitu hodnotím, jako adekvátně zvolenou k dané skupině dětí.
Zhodnocení didaktických strategií	Jako organizační forma byla zvolena řízená činnost. Dětem jsem předávala úplně nové informace o výtvarné technice, tak jejím postupu a provázela jsem je celým procesem tvoření. I tak, ale děti pracovaly na zemi u jednoho ubrusu, kdy mohly společně povídat, pohádat a inspirovat se tak jeden od druhého. Během výstupu byly použity metody – Popis, rozhovor, instruktáž, práce s obrazovým materiálem. Celkově hodnotím mé pedagogické strategie jako vhodně zvolené.
Reakce dětí na aktivitu	Celkovou reakci dětí z aktivity i podle jejich zpětné vazby vnímám, jako pozitivní. Už od motivace byly děti velmi zvědavé, co budou s noviny a letáky dělat. I když pro ně byla výtvarná technika nová a neznámá, tak si s ní poradily velmi dobře.
Zhodnocení práce dětí	Děti pracovaly samostatně. Pokud potřebovaly pomoc, řekly si o ni kamarádovi nebo mně. Dokonce jedna holčička chodila kolem dětí a nabízela jim pomoc s lepením novin. Každé z dětí dokázalo i volně mluvit, o své vytvořené koláži.
Návrhy na změnu	U této aktivity bych nic neměnila. Byla jsem spokojená, jak s naplánováním aktivity, tak s celkovou organizací během realizace.

Hodnocení od učitelky:

Tabulka 13: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 6 (*vlastní zpracování*)

Psi a kočky – Koláž	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivitu, kdy děti využívaly techniku koláže beru, jako adekvátní, i když možná lehce náročnější.
Zhodnocení didaktických strategií	Vedení studentky bylo vhodné. Studentce se dařilo bez problému vést děti během celé aktivity.
Reakce dětí na aktivitu	Děti ze začátku nebyly až tak natěšené na samotné tvoření, ale v průběhu se vše změnilo.
Zhodnocení práce dětí	K mému překvapení děti pracovaly bez většího problému. Sama jsem se vždy bála tuto techniku zařadit, protože jsem si nebyla jistá, jestli by ji děti zvládly. Šlo vidět, že děti měly radost z práce.
Návrhy na změnu + další poznámky	Já bych normálně dětem připravila šablonu a nastříhala bych jim jednotlivé kousky novin/letáků. Moc mile mě překvapilo, že i když toto studentka neudělala, tak se s tím děti popravily a každému vznikla originální koláž na jednotné téma. Sama jsem se studentkou inspirovala a následný den s dětmi vytvořila tvořila skupinové koláže, kdy jsme použili fotky ze starých kalendářů.

Aktivita č. 7

Vlastní reflexe:

Tabulka 14: Vlastní reflexe – Aktivita č. 7 (*vlastní zpracování*)

Ovce – quelling	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivita byla promyšlena tak, aby byla možná její realizace v mateřské škole, bohužel byla i pro nejstarší děti poměrně náročná. Nemůžu říci, že by vyloženě nebyla adekvátní, ale rozhodně ji příště v určitých věcech pozměnit.
Zhodnocení didaktických strategií	Jako organizační forma byla zvolena kooperativní výuka, která dětem umožnila společnou práci. Metody jsem zvolila tak, aby mi pomohly, co k nejlepšímu průběhu samotné aktivity. Didaktické strategie hodnotím, jako vhodně zvoleny.
Reakce dětí na aktivitu	Díky motivaci, se mi děti povedlo zaujmout a moc se těšily, jak si samotnou techniku vyzkouší. Bohužel v průběhu nadšení odpadlo a spíše se už těšily na hraní.
Zhodnocení práce dětí	Ze začátku se každé z dětí snažilo pracovat podle toho, jak jsme si řekli. V průběhu se některým dětem po chvíli nechtělo pokračovat v práci, protože pro ně byla technika příliš náročná.
Návrhy na změnu	Pro příště bych aktivitu s využitím techniky quelling lépe naplánovala. Např. bych zvolila menší formát papíru, který by se dětem povedl rychleji zaplnit jednotlivými spirály. Na podklad bych nepoužívala klasické tyčinkové lepidlo, ale raději bych celý podklad natřela tekutým lepidlem, aby jednotlivé spirály lépe držely a nestávalo se, že v průběhu odpadnou.

Hodnocení od učitelky:

Tabulka 15: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 7 (vlastní zpracování)

Ovce – quelling	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Tuto aktivitu nehodnotím úplně adekvátně skrze svou náročnost. Spíše bych si ji dokázala představit u starších dětí.
Zhodnocení didaktických strategií	Studentka si opět zvolila vhodné přístupy, kterými vedla děti, tak samotnou aktivitu.
Reakce dětí na aktivitu	Z počátku se děti moc těšily na to, jak budou tvořit jednotlivé spirály, bohužel samotné tvoření je až tak moc nenadchlo.
Zhodnocení práce dětí	Děti se ze začátku snažily tvořit spirály. Některým to šlo lépe a některým hůř. Po vytvoření pár spirál se už rozhlížely kolem, a bylo vidět, že si děti měly chuť hrát.
Návrhy na změnu + další poznámky	Studentka se hodně svazovala tím, aby byla technika perfektně zrealizována. Proto nastal problém v tom, kdy každému dítěti vycházela jiná spirála a výtvar nevypadal úplně tak, jak by „měl“ vypadat. Velmi oceňuji, že studentka místo quellingových per použila špejle, které nařízla tak, aby se tam vlezly jednotlivé pruhy papíru.

Aktivita č. 8

Vlastní reflexe:

Tabulka 16: Vlastní reflexe – Aktivita č. 8 (*vlastní zpracování*)

Ježci – práce s plastikou (samotvrdnoucí hmota)	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivitu hodnotím, jako adekvátně zvolenou. I když pro ně byla práce s plastikou s využitím samotvrdnoucí hmoty nová, tak jim to velmi připomínalo práci s plastelínou, se kterou rády pracují.
Zhodnocení didaktických strategií	Didaktické strategie hodnotím, jako dobře zvoleny. Aktivita díky této volbě probíhala, tak jak jsem si ji naplánovala. Nic bych pro příště neměnila.
Reakce dětí na aktivitu	Už od samotné motivace se děti těšily, jak budou moci tvořit ze samotvrdnoucí hmoty. Děti byly velmi překvapené, že hmotu nebudeme zapékat, aby nám ztvrdla.
Zhodnocení práce dětí	Práci dětí bych hodnotila pozitivně. Po celou dobu pracovaly, tak jak jsme si předem řekli. Některé z dětí se během práce podělily o část své hmoty, protože viděly, že některému z kamarádů došla.
Návrhy na změnu	Pro příště bych si nachystala více samotvrdnoucí hmoty, aby děti mohly výrobky udělat ještě více plastické.

Hodnocení od učitelky:

Tabulka 17: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 8 (*vlastní zpracování*)

Ježci – práce s plastikou (samotvrdnoucí hmota)	
Zhodnocení adekvátnosti aktivity	Aktivitu vnímám, jako adekvátní k věkové skupině dětí. Možná je to jedna z těch jednodušších v rámci celé sady aktivit.
Zhodnocení didaktických strategií	Studentka vedla celý průběh aktivity moc hezky. Aktivita byla ucelená a smysluplná.
Reakce dětí na aktivitu	Děti reagovaly kladně. Těšily se na práci se samotvrdnoucí hmotou.
Zhodnocení práce dětí	Každé dítě pracovalo na svém výrobku bez jakýchkoliv problémů.
Návrhy na změnu + další poznámky	Dětem bych možná nedávala předem určený prostor na ježka, protože mi přišlo, že je to svazovalo a netvořily, tak moc do výšky, ale spíše na ploše. Se samotvrdnoucí hmotou jsem s dětmi ještě nepracovala a šlo vidět, že je to moc bavilo, protože jim to připomínalo plastelínu. Líbilo se mi využití špejlí z předešlé aktivity.

5.2 Komparace sebereflexe a hodnocení od učitelky

V následné tabulce jsem vytvořila komparaci, kdy jsem hodnotila vlastní reflexi a hodnocení od učitelky v rámci celé sady aktivit. Pro komparaci byla zvolena tato kritéria: zhodnocení adekvátnosti aktivit, zhodnocení práce dětí, zhodnocení didaktických strategií, práce studentky. Abych mohla komparaci provést, tak jsem nejprve provedla evaluaci každé z aktivit, ze kterých mi vyšly výsledky do závěrečné komparace. V tabulce jsem využívala znaménka + a -, kdy znaménko + znamená pozitiva a znaménko – negativa.

Tabulka 18: Komparace sebereflexe a hodnocení od učitelky (*vlastní zpracování*)

	Vlastní reflexe	Hodnocení od učitelky
Zhodnocení adekvátnosti aktivit	+ Sada aktivit je využitelná v praxi + Aktivity byly adekvátně zvoleny ke konkrétní skupině dětí	+ Sada aktivit je využitelná v praxi + Adekvátnost byla u většiny aktivit dobře zvolena - Jedna z aktivit byla příliš náročná (aktivita č. 7)
Zhodnocení práce dětí	+ Děti pracovaly podle zadání + Děti se aktivně zapojovaly - V průběhu některých aktivit byly děti nepozorné	+ Děti pracovaly podle zadání + Děti se aktivně zapojovaly
Zhodnocení didaktických strategií	+ Vhodně zvolené výukové metody + Dobře připravená motivace + Stanovené cíle byly naplněny	+ Studentka vhodně zvolila výukové metody + Studentka si velmi dobře připravila motivace + Stanovené cíle studentky byly naplněny
Práce studentky	+ Předem připravená na realizaci + Dobře připravená motivace + Organizace aktivit	+ Studentka byla vždy předem připravená + Kvalitně zpracovaná motivace + Organizace aktivit

		- Studentka byla příliš hodná na děti
--	--	---------------------------------------

Z tabulky výše, ve které jsem komparovala mou reflexi s hodnocením od učitelky mohu konstatovat, že jsme se v jednotlivých kritériích poměrně shodly až na pár neshod z mojí, nebo učitelčiny strany. Jednotlivá kritéria následně rozeberu.

V rámci prvního kritéria, kde jsem komparovala zhodnocení adekvátnosti aktivity jsem se s učitelkou pozitivně shodla v tom, že sada byla adekvátní v rámci využitelnosti v praxi. Dále jsme se pozitivně shodly v rámci vhodně zvolených aktivit pro konkrétní věkovou skupinu. Učitelka u aktivity č.7 podotkla, že ji přišla poměrně náročná skrze realizaci.

Druhé kritérium, které jsem komparoval bylo zhodnocení práce dětí. S učitelkou jsme se pozitivně shodly na tom, že děti bez problému pracovaly podle předem stanoveného postupu. Dále obě pozitivně vnímáme aktivní zapojení dětí do jednotlivých aktivit, kdy se děti projevovaly skrze své časté obohacující poznatky a otázky. Jako negativum, které jsem vnímala z mojí strany je občasná nepozornost ze strany dětí. Učitelka u dětí projevy nepozornosti nezaznamenala.

Třetí kritérium bylo zaměřeno na didaktické strategie. Já i učitelka jsme se shodly, že byly vhodně zvoleny výukové metody během jednotlivých aktivit. Další pozitivum, které v tomto kritériu vnímáme je kvalitně zpracovaná motivace, která byla nedílnou součástí každé aktivity. Sama vnímám, že se mi předem stanovené cíle povedly naplnit. Po konzultaci mých cílů i učitelka uznala, že cíle vnímá jako naplněné.

V rámci čtvrtého kritéria jsem se zaměřila na mou práci, kterou nějakým způsobem hodnotím a zajímalo mě, jestli ji učitelka vnímala podobně, nebo měla nějaké připomínky. Z tabulky jsem zjistila, že jak já, tak i ona vnímala jako pozitivum to, že jsem všechny aktivity měla předem promyšlené a připravené. Dále obě vnímáme jako pozitivum kvalitně zpracovanou motivace před každou aktivitou. Další pozitivu je organizace, díky které mohla každá aktivita proběhnout bez problému. Co mi učitelka vytkla, bylo to, že jsem během mé práce byla až příliš hodná na děti, které toho měly tendenci zneužívat.

6 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Na základě evaluace, která vychází z mé vlastní sebereflexe a hodnocení od učitelky v mateřské škole, sestavuji doporučení pro praxi, které shrne, jak by se mělo pracovat se zrealizovanou sadou aktivit.

Zjistila jsem, že není nezbytné implementovat celý soubor aktivit najednou; může být užitečné vybrat jednotlivé aktivity, které jsou vhodné pro konkrétní situaci. Sada aktivit byla primárně určena pro děti ve věku 4–6 let, ale s malými úpravami v postupech by mohla být přizpůsobena i dětem mladšího věku.

Za velmi důležitou součást považuji motivaci, která by měla být dostatečně nápaditá, aby upoutala pozornost dětí. Sama jsem si to potvrdila během realizace, kdy se děti nadchly tématem a následně se velmi těšily na samotnou tvorbu.

Příprava na každou aktivitu, včetně stanovení jasných cílů a didaktických strategií, je esenciální pro jejich hladký průběh. Důležité je také mít dostatečné množství materiálů a pomůcek, aby nedošlo k jejich nedostatku během aktivit.

I když má každá z aktivit určité téma, tak dětem nebrání v individuálním vyjádření. Například v rámci barev, rozměru, využití určitých materiálů. U aktivity č. 2, kdy děti tvořily pomocí techniky body art slepice a kuřata si každé dítě finální obrázek ztvárnilo podle sebe, taktéž u aktivity č. 5, kdy děti kreativně využily různé kombinace barev. V aktivitě č. 8 děti tvořily ježky, ale každý opět využil špejle trochu jinak, čímž bylo každé dílo originální.

U některých z aktivit by bylo přínosné udělat tyto změny do budoucna. V rámci aktivity č. 1 bych se nebála zapojit ještě více recyklovaných materiálů, díky kterému by byl krokodýl zase o něco nápaditější. V průběhu aktivity č. 3 jsem zaznamenala náročnost během stříhání základního obrysu ryby z tvrdých papírových desek. Pro příště bych zvolila obyčejný tvrdý papír, který by se polepil vatou, která by po následném obalení folií dodala rybám větší plastičnost. Aktivita č. 4 byla pro děti náročná, protože nebylo úplně jednoduchá z hlediska hledání zvířat ve vzniklých záhybech, proto bych pro příště děti nechala zvířata předem namalovat voskovkami, a až poté papír zmuchlat a následně přetřít vodovými barvami. Aktivita č. 7 byla méně záživná, protože byl formát zvolen příliš velký a trvalo poměrně dlouho, než se plocha začala zaplňovat. Proto bych pro příště volila menší formát. Děti bych např. rozdělila do dvou skupin, kdy bych každé dala formát papíru A4 a instruovala je k tomu, aby spirály tvořily volnější, čímž by se jim plocha rychleji zaplnila. U poslední

aktivity č. 8 jsem vnímala nedostatek připravené samotvrdnoucí hmoty, díky čemuž děti pracovaly více na ploše, než aby šly s výrobkem ježka více do prostoru.

ZÁVĚR

V rámci mateřské školy, kde jsme realizovala sadu aktivit nebylo typické zapojení netradičních výtvarných technik během výtvarných činností. Proto jsem samotnou realizaci vnímala, jako skvělou příležitost, kdy jsem dětem mohla jednotlivé techniky představit a následně je v rámci sady aktivit využít. Děti na zapojení netradičních výtvarných technik reagovaly velmi pozitivně a se zaujetím po celou dobu pracovaly.

Tato práce je rozdělena na dvě části, část teoretickou a praktickou. Teoretická část je rozdělena do tří kapitol, kdy první kapitola popisuje význam výtvarných činností v předškolním vzdělávání, dále zjišťuje, jaké je začlenění výtvarných činností v rámci RVP PV. Obsahem druhé kapitoly bylo porovnat tradiční a netradiční výtvarné techniky a jednotlivě je definovat. Třetí kapitola už přímo rozebírá význam netradičních technik v předškolním vzdělávání a jejich možné přínosy.

Praktická část se soustředí na aplikaci sady využívající netradiční výtvarné techniky. Celkově má sada 8 aktivit, které společně spojuje téma „zvířecí říše“. Toto téma bylo zvoleno z důvodu aktuálně probíhajícího integrovaného bloku konkrétní mateřské školy. Díky této spojitosti se dětem aktivity ze sady plynule propojovaly s jejich celkovým vzděláváním po dobu realizace. Každá aktivita nesla název jednoho z vybraných zvířat. Během motivací se děti nejprve hlouběji seznámily s konkrétním zvířetem a následně s jednou z netradičních výtvarných technik. Následně se jedna z netradičních výtvarných technik využila v rámci ztvárnění jednoho z představených zvířat. Součástí praktické části byla celková evaluace sady, kdy byly předem stanovená kritéria, ke kterým jsem se nejprve vyjádřila já v rámci vlastní reflexe a následně učitelka svým hodnocením. Z výsledků evaluace jednotlivých aktivit byla vytvořena komparace, která vypíchla plusy a mínusy celkové sady aktivit. Z těchto zjištění následně vzniklo doporučení pro praxi mateřských škol.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Beard, L. (2012). *The art book: new edition (2nd ed. (rev., expanded and audated))*. Phaidon Press.
- Bečvářová, I. (2015). *Výtvarná dramatika v pedagogické praxi*. Portál.
- Cejpková, D. (2015). *Kreativní malování s dětmi*. Grada.
- Hazuková, H. (2012). *Výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání*. Rabbe.
- Hazuková, H., & Šamšula, P. (2005). *Didaktika výtvarné výchovy I*. Karolinum.
- Jacoby, J. (2018). *Art: activity book: packed with activities and art facts*. Racehorse Pub.
- Křížová, Ž. (2021). *Výtvarné náměty a techniky v předškolním vzdělávání*. Rabbe.
- Lacová, K. (2003). *Výtvarná výchova netradičně: Metodická příručka*. Iuventa.
- Malý, Z. (2005). *Grafické techniky pro každého*. CP Books.
- MŠMT (1. 9. 2021). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. *Msmt.cz*. <https://www.msmt.cz/file/56051/>
- Podzemná, J. (2020). *Kouzelná výtvarka, tvoření pro nejmenší*. Jana Podzemná
- Roselová, V. (1996). *Techniky ve výtvarné výchově*. Sarah
- Rubešová, R. (2016). *Ruce v hlíně*. Portál.
- Shanes, E. (2009). *Pop Art (Art of Century)*. Slovart
- Slavíková, V., Hazuková, H., & Slavík, J. (2010). *Výtvarné čarování: artefietika pro předškoláky a mladší školáky*. Albra.
- Stadlerová, H., Novotná, P., Juřicová, K., Kovářová, M., Tuřáková, K., & Francová, J. (2021). *Po O: Východiska a inspirace pro výtvarnou tvorbu dětí v předškolním vzdělávání*. Masarykova univerzita. <https://munispace.muni.cz/library/catalog/view/2179/6405/3974-1/0#preview>
- Stehlíková Babyrádová, H. (2014). *Výtvarný projev dítěte předškolního věku v jednadvacátém století*. Univerzita Palackého.
- Valachová, D. (2014). *Výtvarná tvorba dětí v materské škole*. Infra. Dostupné z: <file:///C:/Users/42077/Downloads/vytvarna-tvorba-deti.pdf>
- Vašíčková Maiksnar, J. (2017). *Quilling*. Grada.

Vondrová, P. (2008). *Zábavné výtvarné lekce*. Portál.

Vondrová, P. (2007). *Výtvarné techniky pro děti: hry a výtvarné činnosti pro děti ve věku od 4 do 9 let* (Vyd. 2). Portál.

Vondrová, P. (2006). *Tvoříme z přírodních materiálů: Land-art pro děti*. CPress.

Vondrová, P. (23. 5. 2005). *Pojetí výtvarné výchovy v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání*. *Metodický portál RVP.CZ*.

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/238/pojeti-vytvarne-vychovy-v-ramcovem-vzdelavacim-programu-pro-predskolni-vzdelavani.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod.	A podobně
D:	Děti
Např.	Například
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
S:	Studentka
ŠVP:	Školní vzdělávací program

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Krokodýl – Aktivita č. 1 (vlastní fotka).....	32
Obrázek 2: Krokodýl – Aktivita č. 1 (vlastní fotka).....	32
Obrázek 3: Slepice a kuřata – Aktivita č. 2 (vlastní fotka).....	35
Obrázek 4: Slepice a kuřata – Aktivita č. 2 (vlastní fotka).....	35
Obrázek 5: Ryby – Aktivita č. 3 (vlastní fotka).....	38
Obrázek 6: Ryby – Aktivita č. 3 (vlastní fotka).....	38
Obrázek 7: Zvíře, které vidím – Aktivita č. 4 (vlastní fotka)	41
Obrázek 8: Zvíře, které vidím – Aktivita č. 4.....	41
Obrázek 9: Psi a kočky – Aktivita č. 6 (vlastní fotka).....	47
Obrázek 10: Ovce – Aktivita č. 7 (vlastní fotka).....	50
Obrázek 11: Ovce – Aktivita č. 7 (vlastní fotka).....	50
Obrázek 12: Ježek – Aktivita č. 8 (vlastní fotka)	53
Obrázek 13: Ježek – Aktivita č. 8 (vlastní fotka)	53

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Sada výtvarných aktivit (<i>vlastní zpracování</i>)	28
Tabulka 2: Vlastní reflexe – Aktivita č. 1 (<i>vlastní zpracování</i>).....	55
Tabulka 3: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 1 (<i>vlastní zpracování</i>).....	56
Tabulka 4: Vlastní reflexe – Aktivita č. 2 (<i>vlastní zpracování</i>).....	57
Tabulka 5: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 2 (<i>vlastní zpracování</i>).....	58
Tabulka 6: Vlastní reflexe – Aktivita č. 3 (<i>vlastní zpracování</i>).....	59
Tabulka 7: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 3 (<i>vlastní zpracování</i>).....	60
Tabulka 8: Vlastní reflexe – Aktivita č. 4 (<i>vlastní zpracování</i>).....	61
Tabulka 9: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 4 (<i>vlastní zpracování</i>).....	62
Tabulka 10: Vlastní hodnocení – Aktivita č. 5 (<i>vlastní zpracování</i>)	63
Tabulka 11: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 5 (<i>vlastní zpracování</i>)	64
Tabulka 12: Vlastní reflexe – Aktivita č. 6 (<i>vlastní zpracování</i>).....	65
Tabulka 13: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 6 (<i>vlastní zpracování</i>).....	66
Tabulka 14: Vlastní reflexe – Aktivita č. 7 (<i>vlastní zpracování</i>).....	67
Tabulka 15: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 7 (<i>vlastní zpracování</i>).....	68
Tabulka 16: Vlastní reflexe – Aktivita č. 8 (<i>vlastní zpracování</i>).....	69
Tabulka 17: Hodnocení od učitelky – Aktivita č. 8 (<i>vlastní zpracování</i>).....	70
Tabulka 18: Komparace sebereflexe a hodnocení od učitelky (<i>vlastní zpracování</i>)	71

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: video krokodýl – aktivita č. 1

Příloha P II: video vývoj kuřete – aktivita č. 2

Příloha P III: encyklopedie rybaření – aktivita č. 3

PŘÍLOHA P I: VIDEO KROKODÝL – AKTIVITA Č. 1

Odkaz: <https://edu.ceskatelevize.cz/video/4550-krokodyl>

PŘÍLOHA P II: VIDEO VÝVOJ KUŘETE – AKTIVITA Č. 2

Odkaz:

https://www.youtube.com/watch?v=PedajVADLGw&ab_channel=PoultryHubAustralia

PŘÍLOHA P III: ENCYKLOPEDIE RYBAŘENÍ – AKTIVITA Č. 3

